

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Finanční a ekonomické Informace

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

9/2023

Září

**Finanční a ekonomické
INFORMACE**
Dokumentační bulletin MF
**Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů**

Vydavatel:

Ministerstvo financí,
odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora
a knihovna

IČ 00006947

Technická redakce:

Mgr. J. Machonský

Redakční rada:

Mgr. J. Benda, Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Mgr. M. Lukeš,
Mgr. J. Machonský, PhDr. L. Tvrdá,
Mgr. N. Vaidišová, Mgr. E. Vaňová

Evid. číslo periodického tisku:

MK ČR E 18634

Identifikační číslo ISSN: 1804-7262

Redakce:

Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Distribuce:

Ministerstvo financí,
odbor Provoz ICT,
odd. Informační podpora a knihovna,
Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Číslo odevzdáno do tisku 29. 9. 2023
Vychází 1x měsíčně, zdarma

Elektronický archiv:

<http://knihovna.mfcz.cz/bulletin.php>
(intranet)
[http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/
sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/
dokumentacni-bulletin](http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin) (internet)

Do čísla přispěli:

Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Mgr. M. Lukeš,
PhDr. L. Tvrdá, Mgr. N. Vaidišová,
Mgr. E. Vaňová

Vážení čtenáři,

předkládáme Vám zářijové číslo dokumentačního bulletinu Finanční a ekonomické INFORMACE. Nabízí jako obvykle souhrn nejnovějších odborných článků, knih a jiných informačních zdrojů vztahujících se k problematice Ministerstva financí a jeho resortu.

Česká republika, kdysi hospodářský premiant střední a východní Evropy, se v posledních letech v mnoha ohledech stává stále více zaostávajícím skanzenem, neschopným zachytit důležité trendy. Jedním z příkladů budiž poměrně vlažný postoj k podpoře obnovitelných zdrojů energie, především fotovoltaických elektráren. Negativní postoj velké části české společnosti vůči solárním elektrárnám je jistě do velké míry zapříčiněn vzpomínkami na legislativně zcela nezvládnutý první solární boom z let 2009 a 2010, který nasměroval obrovské zisky z kapes daňových poplatníků do rukou tzv. solárních baronů. Třináct let po této zkušenosti Česká republika ve využívání energie ze slunce výrazně zaostává za svým severním sousedem. V rubrice *podrobně k tématu* v přehledovém článku s názvem: „Český solární boom je na vzestupu, stále ale nestačí“, mapujeme důvody tohoto zaostávání. Přibližujeme možnosti a překážky pro energetickou transformaci v obou zemích, a nakonec nabízíme i komentáře, které současnou podporu fotovoltaiky zpochybňují.

Věříme, že Vás pravidelný přehled nových informačních pramenů zaujme. Rádi Vám zajistíme plné texty článků i požadované knihy.

Mgr. Jiří Machonský

člen redakční rady

Texty publikované v tomto bulletinu nevyjadřují názor redakce ani nejsou oficiálním stanoviskem Ministerstva financí. Uvedené informace odrážejí aktuální trendy a komentáře v odborné literatuře.

AKTUALITY

ČNB zveřejnila *Základní ukazatele o sektorech finančního trhu*, viz: <https://www.cnb.cz/arad/#/cs/indicators>

Generální ředitelství pro hospodářské a finanční záležitosti (DGECFIN) vydalo 11. září pravidelný přehled "European Economic Forecast. Summer 2023", viz: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/european-economic-forecast-summer-2023_en

Monitoringy tisku

Pravidelný speciální monitoring za období 1. 9. 2023 – 29. 9. 2023 se tentokrát věnuje tématu:

Novela zákoníku práce

Byl zpracován z tištěných médií a internetových serverů a naleznete jej včetně archivu starších monitoringů v sekci Monitoring médií na adrese: <http://knihovna.mfcr.cz/monitoring.php>

O B S A H

Podrobně k tématu.....	4
Český solární boom je na vzestupu, stále ale nestačí.....	4
Dokumentace českého a zahraničního tisku.....	8
Daně.....	8
Ekonomické vědy. Ekonomie	16
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	18
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	23
Informatika. Počítače	27
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	27
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	28
Podnik a podnikání	30
Pojišťovnictví. Sociální péče	30
Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství	31
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	31
Právo.....	33
Statistika. Demografie. Sociologie	36
Účetnictví	36
Veřejná správa	37
Veřejné finance. Rozpočet.....	39
Zdravotnictví	41
Životní prostředí	41
Životní úroveň	42
Ostatní.....	42
Přehled nových knih	48

Český solární boom je na vzestupu, stále ale nestačí

Mgr. Natálie Vaidišová

Oddělení 5904, Informační podpora a knihovna

Ačkoliv v posledním roce zažívá Česko tzv. „solární boom“, řada expertů se domnívá, že v rozvoji fotovoltaických elektráren jsme stále pozadu.¹ Na vině je podle předsedy Solární asociace Jana Krčmáře dlouhodobá váhavost podporovat tento typ obnovitelné energie ze strany politických představitelů, kterou prolomila až ruská invaze na Ukrajinu a potřeba budovat větší energetickou nezávislost.² I přes současnou podporu fotovoltaik se však stále Česku nedaří dohnat své sousedy.

Přestože byla Česká republika v roce 2009 považována za průkopníka v oblasti solární energie, její čisté energetické ambice zaznamenaly stagnaci, když zelená elektřina dosáhla v roce 2022 pouhých 12 % z celkového objemu vyprodukované energie, přičemž solární energie přispěla 3 % a větrná energie 1 %.³ Nynější vláda se pokouší tuto situaci změnit a oživit národní přechod k nízkouhlíkové energii, zejména s podporou evropských iniciativ, jako je REPowerEU a Zelená dohoda.

Zaostávání Česka v rozvoji solární energie bývá nejčastěji ilustrováno na porovnání s Polskem. To zažívá rozvoj fotovoltaik už čtvrtým rokem po zavedení dotačního programu Můj Prąd obsahujícího daňová zvýhodnění.⁴ V roce 2022 se Polsko zařadilo mezi vlajkové lodi Evropy v solární energii, vedle Německa a Španělska.⁵ Zatímco Polsku se podařilo v jeden okamžik letošního léta pokrýt solární energií téměř polovinu veškeré elektřiny v zemi, Česko během nejvíce slunečních dní stále spoléhalo na zemní plyn.

Například studie s názvem *"What Can Czechia Learn From Poland's Solar Energy Shift?"* zkoumá rozdíly mezi Polskem a Českou republikou v oblasti přechodu k solární energii.⁶ Zatímco Polsko zažilo významný boom v instalaci solárních panelů díky vládním dotacím a vidí energetickou krizi jako příležitost k energetické transformaci, Česká republika čelí komplikacím se svým programem "Nová Zelená Úsporám" a má tendenci vnímat výzvy spíše jako překážky. Studie také zdůrazňuje význam informovanosti veřejnosti a potřebu efektivní propagace výhod obnovitelné energie.

Dotace a daňové úlevy

Hlavním hybatelem polského solárního boomu se stal vládní dotační program Můj Prąd (Můj proud), poskytující jednotlivcům dotace na výstavbu domácích fotovoltaických mikrozařízení (o výkonu 2 až 10 kW). To vedlo k vysokému nárůstu instalací fotovoltaik v polských domácnostech; v říjnu 2020, rok

¹ MAZÚCHOVÁ, Sára. Solární boom v Česku zrychluje. Za půlrok se toho postavilo víc než za loňsko. *IDnes* [online]. 20.7. 2023 [cit. 2023-09-10]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/solarni-boom-fotovoltaicke-elektrarny-instalace-pololeti-2023-akumulace.A230719_223637_ekonomika_maz

² MAZÚCHOVÁ, Sára. Zaspali jsme a teď se probouzíme, říká asociace o fotovoltaickém boomu. *IDnes* [online]. 10.1.2023 [cit. 2023-09-11]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/fotovoltaika-solarni-asociace-dotace-pripojovani-do-site.A230110_132728_ekonomika_maz

³ Can the Czech Republic revive its clean energy ambitions? *Energy Post* [online]. 1.11.2022 [cit. 2023-09-19]. Dostupné z: <https://energypost.eu/can-the-czech-republic-revive-its-clean-energy-ambitions/>

⁴ TILLES, Daniel. Poland has installed third most solar capacity in EU this year. *Notes from Poland* [online]. 20.12. 2022 [cit. 2023-09-14]. Dostupné z: <https://notesfrompoland.com/2022/12/20/poland-has-installed-third-most-solar-capacity-in-eu-this-year/>

⁵ PALAŠČÁKOVÁ, Pavla. Polsko se stává evropskou solární velmocí. Vláda ve Varšavě plánuje odkup uhelných elektráren. *E15* [online]. 18.7..2023 [cit. 2023-09-19]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/zahranicni/polsko-se-stava-evropskou-solarni-velmoci-vlada-ve-varsave-planuje-odkup-uhelnych-elektraren-1399427>

⁶ KRÁLOVSKÁ, Kristína. WHAT CAN CZECHIA LEARN FROM POLAND'S SOLAR ENERGY SHIFT? *Europeum* [online]. Červen 2023, 1-5 [cit. 2023-09-19]. Dostupné z: <https://europeum.org/data/articles/what-can-czechia-learn-from-poland-s-solar-energy-shift.pdf>

po začátku programu, tak tvořily veškeré solární zdroje v zemi dohromady kapacitu 2,6 GW⁷, což je přibližně polovina toho, co dokáže vyprodukovat nejsilnější jaderná elektrárna v zemi. Instalace fotovoltaiky s životností 25 let na rodinný dům by se podle současných propočtů mohla vrátit během šesti let, přičemž zároveň zvyšuje hodnotu nemovitosti.⁸ Hlavní výhodou při žádosti o dotaci v programu Můj Prąd je jednoduchost online systému, který vyžaduje dodání pouze základních dokumentů a umožňuje žadateli sledovat průběh vyřízení žádosti online.

V Česku je hlavním dotačním programem pro snížení energetické náročnosti staveb Nová zelená úsporám, jehož první etapa začala v roce 2014. Na rozdíl od programu Můj Prąd dotuje rovněž náklady na zateplení domu, výměnu kotlů, dveří, oken nebo zadržování dešťové vody. Zateplení domů je přitom stabilně nejžádanější dotací. Zásadní zlom v programu Nová zelená úsporám zaznamenalo Ministerstvo životního prostředí v průběhu roku 2022, a to vzhledem k energetické krizi po spuštění plnohodnotné vojenské invaze Ruska na území Ukrajiny. Podle ředitele programu NZÚ, Petra Valdmana, zaznamenali zpracovatelé během několika měsíců téměř stejný počet žádostí o dotaci na fotovoltaiku jako za předešlých šest let.⁹ Instalací se tak lidé chtějí vyhnout náchylnosti k cenovým výkyvům energií. Prodej elektřiny z fotovoltaické elektrárny do sítě je rovněž až do výše 30 tisíc korun osvobozen od daní.

Například v článku "*With growing energy prices, Czech households increasingly investing in solar power*" od autorů Thomase McEnchroe a Štěpána Sedláčka na Radio Prague International je zdůrazněn narůstající zájem českých domácností o solární fotovoltaické systémy na střeších v kontextu rostoucích cen energie.¹⁰ Kvůli vyšším energetickým nákladům a vládním grantům je návratnost investic do těchto systémů pro většinu domácností osm let nebo méně. Hlavní energetický dodavatel ČR, ČEZ, oznámil, že v roce 2022 nainstaloval 2,5krát více fotovoltaických panelů než v roce 2020. Podle České solární asociace je v současné době v ČR nejrozšířenější výroba energie pomocí malých solárních panelů na střeších. Martin Sedlák z prozelené nevládní organizace Svaz moderní energetiky uvádí, že Češi mají největší zájem o kombinaci solárních panelů s bateriemi. Další možností je nákup solárního tepelného čerpadla, což je podle Pavla Hrziny z ČVUT nejefektivnějším využitím fotovoltaiky. Zatímco recyklace solárních panelů je stále levnější, recyklace baterií je složitější. Energetická výzkumná firma EGU Brno uvádí, že solární energie má potenciál pokrýt téměř 27 % celkové spotřeby energie v ČR.

Podle Českého statistického úřadu se za posledních deset let zvýšil podíl obnovitelných zdrojů pro vytápění domácností na 41,2 %¹¹ a k roku 2021 používá obnovitelné zdroje energie jako hlavní palivo na vytápění společně s dalším vedlejším palivem celkem 187 654 domácností.¹² Podle této statistiky jsou nejčastěji zelené zdroje energie využívány v kombinaci s dalšími zdroji, a to zejména v kombinaci se zemním plynem.

⁷ WIECH, Jakub. Solar subsidies are driving Poland's energy transformation – but need more funding. *Notes from Poland* [online]. 12.11.2020 [cit. 2023-09-19]. Dostupné z: <https://notesfrompoland.com/2020/11/12/solar-subsidies-are-driving-polands-energy-transformation-but-need-more-funding/>

⁸ Tamtéž.

⁹ KARASOVÁ, Jana. Ředitel Nové zelené úsporám: fotovoltaika táhne, za deset měsíců jsme přijali tolik žádostí jako za šest let. *IRozhlas* [online]. 6.8.2022 [cit. 2023-09-19]. Dostupné z: https://www.irozhlaz.cz/zpravy-domov/nova-energeticka-usporam-valdman-rozhovor_2208061846_til

¹⁰ MCENCHROE, Thomas. Štěpán Sedláček. With growing energy prices, Czech households increasingly investing in solar power. *Czech Radio* [online]. 10.1.2022 [cit. 2023-09-19]. Dostupné z: <https://english.radio.cz/growing-energy-prices-czech-households-increasingly-investing-solar-power-8738825>

¹¹ Spotřeba paliv a energií v domácnostech – energo2021. ČSÚ. [online]. 2022 [cit. 2023-09-27]. Dostupné z: [Spotřeba paliv a energií v domácnostech Energo - 2021 | ČSÚ \(czso.cz\)](https://www.czso.cz/spotreba-paliv-a-energiu-v-domacnostech-energo-2021), 52-54.

¹² Tamtéž, 52-54.

Ze statistik dostupných na stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu rovněž vyplývá zvyšující se počet žádostí o příspěvek na zavedení fotovoltaického systému, přičemž k listopadu minulého roku evidovalo MPO 5 839 žádostí.¹³

Stavební povolení a instalace

Některá uskupení, jako například česká Solární asociace, zastávají ten názor, že se Česko nestihlo připravit na solární boom, v důsledku čehož se potýká s problémy s připojením do sítě, instalačními kapacitami a stavebními povoleními.¹⁴ Svůj podíl na tom však má zároveň pandemie, v důsledku níž došlo k výpadku dodávek některých součástí nutných pro instalaci. Zatímco stavební povolení pro rodinné domy nenesou takové administrativní břemeno, umístění solárních panelů na podniky a haly je problematické. Podle Krčmáře z české Solární asociace je největší překážkou nejednotný postup stavebních úřadů, což komplikuje práci instalačních firem.¹⁵

V některých případech je problémem také získat povolení od památkářů, například co se týče umístění panelů na historické budovy. Národní památkový ústav doporučuje vynechat instalaci solárních a fotovoltaických panelů v případě památek pod ochranou UNESCO.¹⁶ U památek s nižší mírou ochrany však nepředstavuje historický charakter stavby překážku, pokud se nejedná o kulturní památky nebo viditelně nenarušuje vzhled budovy.

Problémy se vyskytují i v souvislosti s instalací, jelikož české firmy nestíhají solární boom. Česká obchodní inspekce zaznamenává čím dál tím více stížností na firmy instalující solární panely a fotovoltaiky, a to zejména za nedodržení termínu nebo zpoždění prací.¹⁷ Ministr průmyslu a obchodu Jozef Síkela proto přislíbil firmám další miliardu korun na fotovoltaické elektrárny. Celková podpora nyní činí čtyři miliardy korun.

Dopady na státní rozpočet ČR

Ministerstvo průmyslu a obchodu uvedlo, že podpora obnovitelných zdrojů není přemrštěná.¹⁸ Zvýšení solárního odvodu na 20 procent před dvěma lety bylo prezentováno jako závěrečné řešení po prvním solárním boomu. Další snížení podpory by mohlo mít katastrofální dopady na firmy, což by narušilo bankovní úvěry v hodnotě miliard.

Například podle Jana Krčmáře, šéfa Solární asociace, by zrušení stávajících dotací mohlo odradit budoucí investory v obnovitelné zdroje, protože by neměli jistotu stabilního legislativního prostředí. Podle jeho názoru někteří investoři již zastavili přípravu nových projektů v reakci na tyto změny.

¹³ MPO vyhláší I. výzvu Fotovoltaické systémy s/bez akumulace z komponenty 2.3 Přejít na čistší zdroje energie z Národního plánu obnovy. MPO [online]. Listopad 2022 [cit. 2023-09-27]. Dostupné z: [MPO vyhláší I. výzvu Fotovoltaické systémy s/bez akumulace z komponenty 2.3 Přejít na čistší zdroje energie z Národního plánu obnovy | MPO](#)

¹⁴ MAZÚCHOVÁ, Sára, ref. č. 2

¹⁵ Česko zaostává v instalaci solárních zdrojů, Polsko postupuje mnohem rychleji. Aktuálně [online]. 8.8.2021 [cit. 2023-09-19]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/vykon-novych-solarnich-zdroju-v-pololetivzrostl-o-desetinu/r~5c12fa46f39211eba7d80cc47ab5f122/>

¹⁶ Fotovoltaické systémy v památkové péči. NPÚ. [online]. Prosinec 2022 [cit. 2023-09-27]. Dostupné z: <https://www.npu.cz/portal/o-nas/npu-a-pamatkova-pece/npu-jako-institute/hlavni-temata-sezony/2022/fotovoltaika/fotovoltaika-v-pp---upraveno-23.pdf>

¹⁷ NEVŠÍMALOVÁ, Aneta. Fotovoltaických elektráren v Česku stále přibývá. Firmy je ale nestíhají instalovat v termínu. IROZHLAS [online]. 5.4.2023 [cit. 2023-09-19]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/ekonomika/fotovoltaika-domaci-elektrarny-coi-cesko-stiznostmi-terminy-cekani_2304050700_ale

¹⁸ KUBÁTOVÁ, Zuzana a Magdalena MAŇÁKOVÁ. Hlavní opora vládního balíku v ohrožení. Zrušit solární dotace bude problém. Seznam zprávy [online]. 17.5.2023 [cit. 2023-09-19]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-firmy-hlavni-opora-vladniho-baliku-v-ohrozeni-zrusit-solarni-dotace-bude-problem-231073>

František Smolka, spoluzakladatel Solární asociace a expert na zelenou energetiku, kritizoval vládu za náhlé a nekonzultované kroky. Smolka také připomněl, že současné vládní strany v minulosti podpořily úpravu solární daně. Mnoho solárních podnikatelů nechce komentovat aktuální situaci z obav o své podnikání. Martin Schreier, mluvčí skupiny ČEZ, uvedl, že situaci sledují.

Michal Šnobl, energetický expert, se domnívá, že vládní rozhodnutí může vést k zrušení celého návrhu nebo k právním sporům. Upozornil také na potřebu objasnit, jakým způsobem se vláda chystá financovat podporu obnovitelných zdrojů. Ministr financí Stanjura potvrdil, že vláda je připravena čelit právním sporům spojeným se zrušením dotací. Právní argumenty vlády však zůstávají nejasné. Podle informací SZ Byznys nemá ke květnu 2023 Ministerstvo průmyslu a obchodu k dispozici žádnou právní analýzu týkající se retroaktivní změny. Pokud se zrušení solární dotace ukáže jako neprůchodné, hledání alternativních řešení bude nezbytné.

Kritika

Někteří experti se však domnívají, že jsou dotace na fotovoltaiku v dnešní situaci již zastaralým řešením. Například Jan Mastný, komentátor věnující se energetice, se staví proti politickým zásahům do trhu s fotovoltaikou.¹⁹ Zatímco v počáteční fázi rozvoje takové zásahy podporuje, v současné době jsme podle něj již za touto fází, jak doložil ve svém článku pro Ekolist: „Fotovoltaika již překonala svoji úvodní fázi a pokud má coby průmyslové odvětví dostatečně robustní základy, dokáže se s principy nabídky a poptávky vypořádat sama.“²⁰ Podle Mastného je proto zásadní, aby se státní dotační struktury včas dokázaly odpojit a další vývoj nechat čistě jen na fungování trhu.

Kritický komentář poskytl webu Ekolist také Andrej Repiský, který ve svém článku „*Mýty a fakta o fotovoltaike*“ vyvrací některá tvrzení o tomto obnovitelném zdroji energie.²¹ Upozorňuje například na to, že ačkoliv fotovoltaické elektrárny vyrábí zelenou energii, jejich ekologická stopa spočívá v energetických a surovinových nárocích na údržbu a výrobu. Kilowatthodina energie vyrobené fotovoltaickým zařízením nemá podle Repiského stejnou hodnotu jako kilowatthodina z klasických zdrojů, což vede k tomu, že solární zdroje nemohou ty klasické zcela nahradit.²²

¹⁹ MASTNÝ, Jan. Fotovoltaika není jen o ekonomické udržitelnosti, ale i o té politické. Dotace na ni už dnes nedávají smysl. *Ekolist* [online]. 24.1.2023 [cit. 2023-09-29]. Dostupné z: <https://www.ekonews.cz/fotovoltaika-neni-jen-o-ekonomicke-udrzitelnosti-ale-i-o-te-politicke-dotace-na-ni-uz-dnes-nedavaji-smysl/>

²⁰ Tamtéž.

²¹ REPISKÝ, Andrej. Andrej Repiský: Mýty a fakta o fotovoltaike. *Ekolist* [online]. 29.10.2020 [cit. 2023-09-29]. Dostupné z: <https://ekolist.cz/cz/publicistika/nazory-a-komentare/andrej-repisky-myty-a-fakta-o-fotovoltaike>

²² Tamtéž.

Daně

Jiří Nesrovnal

30 let legislativní činnosti Komory

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2023, č. 2, s. 23-26

Shrnutí legislativní činnosti Komory daňových poradců ČR od počátku jejího fungování do současnosti doplněné jednotlivými příklady úspěchů Komory v oblasti legislativy. Autor zdůrazňuje, že za téměř 30 let existence KDP došlo k pozitivnímu posunu a růstu jejího významu při tvorbě zákonů. Komora je částečně povinným připomínkovým místem pro Finanční správu a ministerstva, připomínky jsou oficiálně vypořádávány a existuje možnost účastnit se projednávání zákonů v Legislativní radě vlády, Poslanecké sněmovně a Senátu. V budoucnu vidí svoji aktivní roli např. v rámci projektu nového zákona o účetnictví a souvisejících novel daňových předpisů.

Olena Yara, Svitlana Hlushchenko, Mykola Koval, Hanna Berlach and Nataliia Lytvyn

Administrative and legal regulation of local taxes and fees in Ukraine : current state of affairs and the influence of EU member state legislation

Správní a právní regulace místních daní a poplatků na Ukrajině : současný stav a vliv právní úpravy členských států EU

European taxation, Vol. 63, (2023) No. 5, p. 214-219

V nedávné době se Ukrajina rozhodla jít směrem evropské integrace. Příspěvek přináší komplexní analýzu vlivu Evropské unie, směřující k decentralizaci moci a posilování místní správy, na regulaci daní a poplatků na místní úrovni na Ukrajině. Pozornost je zaměřena zejména na zjišťování a prevenci vyhýbání se daňovým povinnostem. Autoři představují pojetí, povahu a typy místních daní a poplatků zavedených na Ukrajině, jejich význam pro obecní rozpočty; dále rozebírají otázky právní regulace a správy místních daní a poplatků i zahraniční zkušenosti s jejich vybíráním. Upozorňují, že výnosy těchto daní a poplatků představují na Ukrajině pouze 7 % celkových daňových příjmů, což je nepoměrně menší část, než u příjmů místní správy ve státech EU. Hlavní zlepšení by se mělo týkat správy a vybírání daně z nemovitostí a optimalizace daňového zvýhodnění. - Poznámky.

Roland Wacker

Aktuelle BFH-Rechtsprechung zum Ertragsteuerrecht der Mitunternehmerschaften : Report 2022 - eine Auswahl und ein Vorspann

Aktuální judikáty Spolkového finančního dvora k daní z příjmů ze spolupodnikání zpráva 2022 - výběr a úvod

Finanz-Rundschau, Jg. 105, (2023) Nr. 16, S. 725-735

Příspěvek přináší výběr rozhodnutí německého Spolkového finančního dvora (BFH) v oblasti zdanění spolupodnikání. Zmiňuje nové příspěvky v odborné debatě ke vztahu principu transparence v právu o daní z příjmů a dle zákona o modernizaci práva osobních společností (MoPeG). Blíže se pak věnuje vybraným judikátům (BHF VIII R 17/19 – Vnitropodnikové spolupodnikání s nezletilými, BFH I R 44/18 – Transparentní zdanění komplementáře KGaA, BFH IV R 42/19 – Změna kategorizace podnikových daní vedlejším vlivem, BFH IV R 18/19 – Dodatečná změna rozložení zisku, BFH IV R 25/19 – Odpočet pro zmenšení objemu hmoty při pořízení naleziště štěrku, BFH IV R 16/19 – Aktuálně k teorii separace, BFH IV R 6/19 – Podniková daň a zisky z prodeje). - Poznámky.

Bettina Spilker

Anwendungsbereich und Rechtsfolgen des § 25f UStG

Oblast uplatnění a právní důsledky § 25f zákona o daní z přidané hodnoty

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 72, (2023) Nr. 15, S. 589-594

Podle tzv. „judikatury daňových přečinů“ („Missbrauchrechtssprechung“) Evropského soudního dvora upravuje podmínky možnosti daňových úlev při odvodu DPH a podmínky odpočtu daně na vstupu. Článek se podrobněji zabývá situacemi, kdy je sporný vznik nároku na odpočet daně při škodách, způsobených narušením dodavatelských řetězců, za koexistence s § 25f německého zákona o daní z přidané hodnoty. Blíže pozornost je věnována kompatibilitě unijního a národního práva, s příklady judikátů Evropského soudního dvora, Spolkového finančního soudu a Finančního soudu v Hamburku. - Poznámky.

Rupal Maheshwari

Are the revenue sourcing rules of the OECD's Pillar One fulfilling the objective of taxing value creation?

Splňují pravidla pro určení zdroje výnosů v Pilíři 1 pravidel OECD cíl zdanění v místě vytváření hodnoty?

Bulletin for international taxation, Vol. 77, (2023) No. 7, p. 281-291

Autor v příspěvku analyzuje pojem "tvorba hodnoty" a následně rozebírá, zda jsou aktuální pravidla pro určení zdroje výnosů dle Pilíře 1 pravidel OECD v souladu s cílem zdanění v místě, kde dochází k vytváření hodnoty. Předloženy jsou dvě případové studie, které se týkají firem působících v digitální ekonomice - Netflix a Youtube. U obou případových studií jsou uvedeny klíčové prvky podnikatelského modelu daných platform a je zhodnoceno, kde dochází k tvorbě hodnoty. Následně autor aplikuje pravidla pro určení zdroje výnosů na oba podnikatelské modely a komentuje, zda jsou pravidla vyhovující. - Poznámky.

Tomáš Urbášek

Budoucnost etického kodexu KDP ČR

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2023, č. 2, s. 18-22

Krátké ohlednutí za historii etického kodexu Komory daňových poradců ČR, proměnami odvětví a za vývojem etiky daňové profese. Autor představuje stávající etický kodex KDP ČR, právní úpravu, ze které kodex vychází, i příklady vybraných etických kodexů daňových poradců ze světa (CFE Tax Advisers Europe, holandský NOB, etický a profesní kodex daňového poradce Slovenské komory DP). V další části se pak zamýšlí nad budoucností etického kodexu KDP ČR s ohledem na nárůst požadavků kladených na poradce při jejich rozhodování a na rozsah okolností a úvah, které musí při své činnosti zvažovat a vyhodnocovat. - Poznámky.

Djalel Maherzi and Youcef Ousidhoum

Comments on wealth taxation : comparing the systems in Algeria and France

Komentáře ke zdanění majetku : srovnání systémů v Alžírsku a Francii

Bulletin for international taxation, Vol. 77, (2023) No. 7, p. 276-280

Příspěvek se zabývá daněmi z majetku ve Francii a Alžírsku. Po krátkém úvodu autoři rozebírají, zda majetkové daně splňují hlavní daňové zásady (neutralita a spravedlnost, jistota a jednoduchost, efektivita, pružnost, rovnost) a poté představují tzv. daň z rozsáhlého majetku (tax on large fortunes, IGF) zavedenou ve Francii za F. Miterranda v 80. letech, na kterou později navázala solidární majetková daň "ISF" (solidarity tax on wealth) a od r. 2018 "IFI" (real estate wealth tax). V Alžírsku existuje od r. 1993 dědická daň, v r. 2020 pak byla zavedena daň z majetku. V článku autoři také mj. rozebírají kontroverze okolo majetkových daní a jejich solidární charakter. - Poznámky.

Radek Neužil

Daňoví poradci v číslech

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2023, č. 2, s. 6-9

Článek přináší základní statistická fakta o daňových poradcích a daňově poradenských společnostech působících v ČR pokrývající období od r. 1993 do současnosti. Grafy ukazují dynamiku celkového růstu počtu daňových poradců, zastoupení mužů a žen a věkové kategorie daňových poradců, dále statistiky rozdělení poradců do krajů a jejich počet v krajích. Je též uveden celkový počet daňově poradenských společností v letech 2008-2022 a meziroční nárůst jejich počtu.

Lutz Schmidt, Jens Kleinert

Der steinige Weg zum Recht am Beispiel der Sachverhaltsgestaltung des sog. Bondstripping

Trnitá cesta k právu na příkladu okolností tzv. bondstrippingu

Finanz-Rundschau, Jg. 105, (2023) Nr. 15, S. 687-692

Shrnutí vývoje právních úprav a související odborné debaty v německém právním prostředí při zákonné úpravě prevence tzv. bondstrippingu. Příspěvek uvádí jako příklady tři rozsudky Spolkového soudního dvora (VIII R 15/19; VIII R 30/20 a VIII R 36/19) a věnuje se ve stručnosti vývoji daných případů, týkajících se schémat vedoucích k nezákonnému daňovému zvýhodnění. - Poznámky. -- Judikáty byly publikovány ve Finanz-Rundschau č. 9/2023 na s. 422-428 a s. 428-432.

Martin Greive

Die triste Steuerbilanz des Olaf Scholz

Tristní bilance Olafa Scholze v oblasti daní

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 162 (23.8.2023), S. 8

Výběr šesti nejvýznamnějších témat v oblasti daní v Německu, které spolkový ministr financí O. Scholz řešil ve svém dosavadním funkčním období. Článek rekapituluje vývoj pozemkové daně, globální minimální daně, daně z finančních transakcí, korporátní daně, snížení DPH a postupné snižování prostředků pro tzv. příspěvek solidarity. Kriticky hodnotí Scholzovy výsledky, resp. efektivitu řešení zmíněných daňových otázek, jako vzdálené úvodním prohlášením.

Bundesministerium der Finanzen

Die wichtigsten Steuer im internationalen Vergleich 2022

Nejdůležitější daně v mezinárodním srovnání za rok 2022

Monatsbericht des BMF, Jg. 2023, Nr. 7, S. 26-33

Srovnání daňové zátěže v Německu s členskými zeměmi EU a dalšími vybranými státy (USA, Japonsko, Kanada, Velká Británie). Poměr součtu daňové zátěže a odvodů v poměru k HDP je v Německu s výší 39,5 % v celosvětovém nadprůměru. Článek se věnuje porovnání sazeb u daně z příjmů právnických a fyzických osob, u zdanění kapitálových příjmů, výdajů na sociální pojištění a DPH.

Georg Kofler and Arne Schnitger

Does "initial phase relief" make the EU minimum taxation directive (2022/2523) invalid?

Je evropská směrnice o minimálním zdanění (2022/2523) kvůli úlevě v počáteční fázi neplatná?

European taxation, Vol. 63, (2023) No. 5, p. 186-197

Autor kriticky hodnotí "úlevu v počáteční fázi" poskytnutou v rámci Pilíře 2 pravidel OECD v délce pěti let, kdy se nepoužije pravidlo pro nedostačně zdaněné platby (undertaxed payment rule, UTPR). Toto omezení se odráží také v evropské směrnici o minimálním zdanění (2022/2523/EU) a nepřímým způsobem umožňuje odepření povinného pravidla pro zahrnutí příjmů (IIR) v jistém domácím rámci. Autor dovozuje, že přístup, který zvolila směrnice, může vést v některých případech k diskriminačnímu zacházení ze strany členských států, ale tento omyl pravděpodobně neruší platnost uvedené směrnice. - Poznámky.

By Sebastian Beer, Ruud de Mooij, Shafik Hebous, Michael Keen, and Li Liu

Exploring residual profit allocation

Analýza alokace reziduálních zisků

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 15, (2023) No. 1, p. 70-109

Autoři v článku analyzují teoretické i empirické poznatky k tzv. alokaci reziduálních zisků (residual profit allocation, RPA). Jedná se o soubor návrhů na reformu mezinárodního daňového systému, která reaguje na nežádoucí nadměrnou daňovou optimalizaci ze strany nadnárodních podniků. Dle RPA by byl zisk nadnárodních firem rozdělen na dvě části: tzv. rutinní (obvyklý) zisk a tzv. reziduální zisk. Reziduální zisk, část zisku přesahující obvyklou výši zisku, by byla pro daňové účely rozdělena podle stanoveného vzorce mezi skupinu dalších zemí. Reforma by znamenala odklon od dlouholetých daňových zásad - mj. by mohlo dojít ke zdanění v určité zemi, aniž by byla nutná tamní fyzická přítomnost podniku. S RPA se pojí řada praktických otázek: mj. které státy by si polepšily a které naopak pohoršily, jak podstatný by byl výběr vzorce pro rozdělení zisku či jak by nové schéma zdanění ovlivnilo efektivnost a investice. Je mj. zjištěno, že reziduální zisky by mohly být výrazné a soustředěné u několika málo nadnárodních podniků či že reforma by prospěla především rozvojovým ekonomikám. - Poznámky.

By Thomas Tørsløv, Ludvig Wier, and Gabriel Zucman

Externalities in international tax enforcement : theory and evidence

Externality v mezinárodním daňovém vymáhání : teorie a zjištění

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 15, (2023) No. 2, p. 497-525

Autoři se v příspěvku zabývají z teoretického pohledu vymáháním daní od firem, které přesouvají svůj zisk do daňových rájů - snaží se najít odpověď na otázku, proč přesouvání zisku do daňových rájů existuje i přesto, že proti němu mohou země s vysokým zdaněním do určité míry zakročit přísnějším

dohledem a vymáháním. Podle autorů je příčinou nedostatečná motivace úřadů těchto zemí – státy se spíše soustředí na to, aby přilákaly zisky vykázané nadnárodními podniky v jiných zemích s vysokým zdaněním, což v celosvětovém měřítku s výběrem daní nepomáhá. V článku je dále pracováno s příkladem Dánska a s daty z této země. Dle autorů je pro (např.) dánské finanční úřady z různých důvodů nastíněných v článku jednodušší vymáhat daně od firem, které původně měly v úmyslu zdanit zisk např. ve Švédsku, než např. na Bermudách. Daňové sazby ve Švédsku a Dánsku jsou přitom stejné. - Poznámky.

Bodil Tolstrup and Nikolaj Bjornholm

Final Danish decision on beneficial ownership with respect to dividends following the ECJ decision in the "Danish cases"

Konečné rozhodnutí Dánska o skutečném vlastnictví s ohledem na dividendy v návaznosti na rozhodnutí SDEU u tzv. dánských případů

European taxation, Vol. 63, (2023) No. 5, p. 206-208

Příspěvek seznamuje s konečným rozsudkem dánského Nejvyššího soudu z ledna 2023 ve věci skutečného vlastnictví s ohledem na dividendy, který vychází z rozsudku Soudního dvora EU u tzv. dánských případů (C-116/16, C-117/16). Autoři rovněž osvětlují relevantní dánskou právní úpravu a názor, který v případě zastává daňová správa; dále shrnují nález SDEU a fakta dánských případů. - Poznámky.

Emin Efecan Aktaş

How tax wedge of low and upper-income households affects income distribution : findings from OECD countries [elektronický zdroj]

Jak daňové zatížení domácností s nízkými a vyššími příjmy ovlivňuje příjmovou distribuci : zjištění na základě dat ze zemí OECD

Prague economic papers, Vol. 32 (2023), No. 3, p. 246-272

Autor v příspěvku analyzuje vztah mezi daňovým klínem (tj. poměrem mezi daněmi odvedenými zaměstnancem a celkovými náklady na práci na straně zaměstnavatele) u různých skupin domácností a distribucí příjmů. Použita byla data z 36 členských zemí OECD za časové období 2000–2019. Mezi nespravedlivou příjmovou distribucí a daňovým klínem byla zjištěna negativní korelace (s růstem daňového klínu se mírní nespravedlivé rozdělení příjmů), přičemž velikost domácnosti ani úroveň jejich příjmů by na vztah neměly mít vliv. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.pep.831>

Julia Veress

Changes to Hungarian windfall taxes and transfer pricing rules for 2022 and 2023

Změny v maďarských daních z mimořádných zisků a v pravidlech převodních cen pro r. 2022 a 2023

European taxation, Vol. 63, (2023) No. 6, p. 264-268

Maďarská vláda s účinností od 1.7.2022 zavedla daně z mimořádných zisků (windfall taxes), údajně v reakci na pandemii covid-19 a na ruskou invazi na Ukrajině. Prokazatelně ale hlavním důvodem bylo ukončení poskytování či pozastavení evropských dotací a nutnost naplnit zdroje státního rozpočtu. Tyto daně mají mít dočasnou a cílenou povahu, jejich účinnost se očekává minimálně do konce r. 2024. Autorka stručně popisuje jednotlivé typy zavedených daní z mimořádných zisků - zvláštní daň pro úvěrové a finanční instituce, poplatek za finanční transakce, transakční poplatek při obchodování s cennými papíry, daňová přírážka pro petrochemické výrobky, zdanění elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů, zdanění poskytovatelů energií, daňová přírážka pro distributory farmaceutických výrobků, zvláštní daň pro hornictví, telekomunikační daň, poplatky leteckých společností aj. V další části pak přibližuje změny pravidel pro převodní ceny, zejména v oblasti principu tržního odstupu a přípravy dokumentace. - Poznámky.

Lucas Goodman, Elena Patel, and Molly Saunders-Scott

Implications of tax loss asymmetry for owners of S corporations

Důsledky asymetrie u daňové ztráty pro společníky tzv. S-korporací v USA

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 15, (2023) No. 1, p. 342-369

Článek se zabývá specifiky daňového systému v USA, konkrétně odlišným daňovým posuzováním zisků a ztrát u různých typů korporací a souvisejícími ekonomickými dopady. U tzv. "C-korporací", což jsou korporace zdaněné podle korporátního daňového zákoníku (corporate tax code), je zisk daněn ve stejném

roce, ztráta se však přenáší do dalších let (snižují se o ní zisky v následujících letech). Předchozí literatura se zabývala asymetrickým zdaněním převážně u těchto firem, autoři v článku rozšiřují analýzu na tzv. "S-korporace" (pass-through entities). U těchto podniků dochází ke zdanění zisku na straně společníků firem. Vzhledem k nastavení systému (jak zisky, tak ztráty jsou daněny ve stejném období daní z příjmů fyzických osob) nedochází u těchto korporací k situaci, jako u "C-korporací". Z analýzy nicméně vyplývá, že u těchto firem dochází k jinému "pokřivení", a to vlivem progresivního zdanění (společníci sice mohou ztrátu vyrovnat z příjmů z jiných zdrojů, ale může tím dojít k posunu směrem k jiné daňové sazbě). I u těchto firem tak může ve svém důsledku docházet k negativním dopadům na investice. - Poznámky.

Patricia Lampreave Márquez

Key developments regarding court cases on tax rulings

Klíčový vývoj v judikatuře týkající se tax rulings

European taxation, Vol. 63, (2023) No. 6, p. 247-255

Používání pravidel státní podpory v daňových záležitostech je obecně terčem kritiky. Evropská komise analyzuje praxi členských států v oblasti daňových rozhodnutí (tax rulings) a předběžných daňových ujednání (advanced pricing agreements) poskytnutých daňovými správami ve prospěch určité společnosti či skupiny. Příspěvek informuje o klíčových rozhodnutích Soudního dvora EU týkajících se státní podpory s prvky daňových rozhodnutí (tax rulings). Autorka zkoumá, zda pravidla omezující státní podporu jsou vhodným nástrojem k regulaci přesouvání zisků ze strany nadnárodních skupin. Rozebírá mj. případ Starbucks (T-760/15 a T-636/16), případ Fiat (C-885/19 a C-898/19), případ Apple (T-778/16 a T-892/16), případ Amazon (T-816/17 a T-318/18) a případ Magnetrol (C-337/19). - Poznámky.

Pavel Běhounek

Konsolidační balíček 2024

Daně a právo v praxi, Sv. 28, (2023) č. 7-8, s. 17-23

Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR začala v červenci projednávat návrh konsolidačního balíčku. Článek upozorňuje na nejdůležitější změny, které návrh s plánovanou účinností od 1.1.2024 přináší do běžné účetní praxe, do oblasti zdanění příjmů a DPH. Mezi hlavní změny daní z příjmů patří zvýšení sazby daně z příjmů právnických osob na 21 %, změna v progresivní sazbě daně z příjmů fyzických osob, omezení slevy na manželku, zrušení slevy na studenta, školovného i odpočtu členských příspěvků odborovým organizacím. Dále se omezuje daňová uznatelnost nákladů, ruší se osvobození některých zaměstnaneckých benefitů, reaguje se na nová pravidla pro zpojistnění dohod o provedení práce a zavádí se nová koncepce zdanění ostatních příjmů. Změny DPH se týkají především sazeb DPH a zavedení limitace odpočtu DPH u osobních automobilů částkou 420 tisíc korun.

Martin Děrgel

Koordinační výbor k daňovému uplatnění on-line podvodů

Účetnictví, Sv. 2023, č. 8, s. 39-45

Autor v příspěvku předkládá závěry koordinačního výboru (odborné diskuze mezi daňovými poradci a experty z GFR) na téma daňové uznatelnosti výdajů (nákladů) podnikatelů souvisejících s řešením podvodů na internetu. Nejprve přibližuje pojem "daňová škoda" obecně, následně pak cituje příslušné paragrafy zákona o daních z příjmů (ZDP), které se touto problematikou zabývají, přičemž text podporuje příklady škod z praxe. Poté již autor představuje téma řešené koordinačním výborem v r. 2021 - experti řešili, zda lze určité typy výdajů považovat za výdaje dle § 24 a 25 ZDP. Konkrétně se jednalo o prostředky, které musela firma uhradit, aby získala zpět data zablokovaná podvodným způsobem (případ tzv. ransomware) a prostředky odvedené představiteli firmy v rámci tzv. sociálního inženýrství (blagging).

Zdeněk Burda

Nad judikaturou správních soudů ohledně některých procesních otázek týkajících se odvolání

Daně a právo v praxi, Sv. 28, (2023) č. 7-8, s. 47-56

V případě nesouhlasu s rozhodnutími správce daně je možno jako řádný opravný prostředek využít odvolání. Článek přináší komentovaný výběr z rozsudků Nejvyššího správního soudu, které se týkají chyb či nedostatků při podávání a vyřízení odvolání. Po přiblížení starší judikatury se autor věnuje problematice dvou rozhodnutí o odvolání a jejich rušení; právu na ústní jednání v odvolacím řízení a

předložení originálních důkazů; povinnosti nařídit ústní jednání v případě, že odvolací orgán neprovádí další dokazování v odvolacím řízení; rozsahu znovuprojednání odvolání poté, co původní rozhodnutí o odvolání bylo zrušenou soudem. Dále rozebírá rozsudky týkající se daně stanovené podle pomůcek a zohlednění dokladů předložených až v odvolání; nedostatečné formulaci odvolacích důvodů; případům, kdy není nutné seznámit daňový subjekt s předběžným výsledkem odvolání; případům, kdy není nutno odvolatele před rozhodnutím o odvolání seznámit se zjištěnými skutečnostmi a důkazy. -- Volně navazuje na příspěvek v čas. Daně a právo v praxi č. 1/2022, s. 48-56.

Vratislav Košťál

Nejvyšší správní soud: Nesení důkazního břemene při vracení spotřební daně z minerálních olejů
Právní rozhledy, Sv. 31, (2023) č. 13-14, s. 505-509

Komentovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu z března 2023 č. j. 5 Afs 182/2021-30 týkající se doměření spotřební daně z minerálních olejů pro neprokázání skutečné spotřeby minerálních olejů při provádění hospodaření v lese v souladu s § 57 zákona o spotřebních daních a § 2 vyhlášky č. 176/2017 Sb. NSS uvedl, že žalobkyně ve věci vratky spotřební daně neprokázala skutečnou spotřebu minerálních olejů na lesnické práce s téměř žádnou mírou pravděpodobnosti. Údaje jí evidované představovaly pouze odhad, byť generovaný z údajně správně zjištěné hodnoty, která ale nebyla podložena žádnými vstupními daty. Dospěl k názoru, že k prokázání přesných údajů o skutečné spotřebě minerálních olejů nemůže být způsobilá pouhá svědecká výpověď, provedená navíc několik let po vykonání předmětných prací.

By Ashley C. Craig

Optimal income taxation with spillovers from employer learning
Optimální zdanění příjmů s vedlejšími účinky plynoucími ze zjištění zaměstnavatele

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 15, (2023) No. 2, p. 82-125

Autor se z teoretického pohledu zabývá optimálním zdaněním příjmů fyzických osob za předpokladu, že investice do lidského kapitálu nejsou ze strany zaměstnavatele dokonale pozorovatelné. Dochází ke vzniku pozitivní externality, kdy zvýšení produktivity konkrétního zaměstnance ovlivní i vnímanou produktivitu dalších zaměstnanců v očích zaměstnavatele. Optimální daňová sazba, která by externalitu měla narovnat, by měla být pro většinu zaměstnanců nižší. V článku je dále vyčísleno, kterých zaměstnanců v USA dle výše příjmů by se snížení daňové sazby mělo týkat. - Poznámky.

Václav Benda

Potravin y a nápoje - sazby DPH

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 24, (2023) č. 9-10, s. 30-33

Ve vládním návrhu novely zákona o DPH, který je součástí návrhu zákona o konsolidaci veřejných rozpočtů, je navrženo omezení počtu snížených sazeb daně ze dvou na jednu ve výši 12 %, a to při zachování základní sazby daně ve výši 21 %. V článku jsou stručně shrnuta aktuálně platná základní pravidla pro stanovení sazeb DPH, návazně autor přibližuje pravidla pro uplatňování sazeb daně ze zboží, se zaměřením na dodání potravin a nápojů, a pro uplatňování sazeb daně u stravovacích služeb. Seznamuje rovněž s dopady změn navrhovaných od 1.1.2024 na sazby DPH při dodání potravin a nápojů a na sazby DPH při poskytnutí potravin a nápojů jako součástí stravovacích služeb.

Christian Ramthun

Sein Meisterstückwerk : Steuerreformpaket
Jeho mistrovské dílo : balíček daňových změn

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 30, S. 27-28

Od daňového zákoníku po úrokovou bariéru: německý spolkový ministr financí chce nastartovat nový růst pomocí balíčku daňových změn, především zákona o růstových příležitostech. Pro Christiana Lindnera jsou to rozhodující zákony jeho funkčního období.

Lenka Heřmánková

Stav a vývoj daňových a celních příjmů k 30.6.2023

Clo-douane, Sv. 57, (2023) č. 7-8, s. 8-9

Zůstatky na účtech celní správy ČR ke dni 30.6.2023. Celkové zůstatky příjmů státního rozpočtu na účtech CS. Dovoz (DPH, spotřební daně, clo, správní poplatky, příslušenství); vnitrostátní spotřební daně; dělená správa; meziroční srovnání.

Robert Ullmann

Steuerlich unkontrollierbar

Daňově nekontrolovatelné

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 156 (15.8.2023), S. 28

Ačkoli zdanění hybridních struktur financování (zejm. odečty daní v rámci společnosti) v Německu upravuje § 4k zákona o dani z příjmu, zákonná norma dle autora článku hybridní financování reguluje až kontraproduktivně. Zákon mj. stanovuje, že vnitropodnikové financování nemůže být předmětem srážky z úroků, pokud byl v jiné zemi zařazen do jiné daňové kategorie. Nejasná formulace v praxi vede ke stálému zamítání odpočtu na německé straně.

Berthold Welling, Andreas Richter

Tagungs- und Diskussionsbericht zum 87. Berliner Steuergespräch "die Mehrwertsteuer im digitalen Zeitalter"

Zpráva o jednání a diskusi z 87. Berliner Steuergespräch : "daň z přidané hodnoty v digitálním věku"

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 72, (2023) Nr. 16, S. 625-632

Shrnutí příspěvků do debaty na 87. berlínských daňových rozhovorech k dani z přidané hodnoty v digitálním prostředí, se zohledněním připravované evropské směrnice ViDA (VAT in the Digital Age). Jako stěžejní je uvedeno zavedení digitálního přihlášení k dani v reálném čase a vymahatelná daňová povinnost provozovatelů online platform. V diskusi byla zohledněna mezera mezi potřebami oboru, danými reálnou situací, a zákonnou úpravou DPH. - Poznámky. -- K tématu "DPH v digitálním věku" viz i článek v č. 4/2023, s. 167-170 čas. "International VAT Monitor".

By Marcelo Bergolo, Rodrigo Ceni, Guillermo Cruces, Matias Giacobasso, and Ricardo Perez-Truglia

Tax audits as scarecrows : evidence from a large-scale field experiment

Daňové kontroly jako strašák : zjištění z rozsáhlého experimentu

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 15, (2023) No. 1, p. 110-153

Dle široce přijímané teorie ekonomů M. Allingham a A. Sandma z r. 1972 firmy při rozhodování o tom, jakou výši příjmů skrýt před daňovými úřady, porovnávají mezní zisky (např. snížení daňového břemene) a mezní náklady (výši daňového trestu v případě, že budou odhaleny). Autoři prostřednictvím rozsáhlého experimentu zjišťují roli daňových kontrol jako preventivního nástroje daňových úniků a posuzují také platnost zmíněné teorie. Konkrétně byly více než dvaceti tisícům malých a středních podniků v Uruguayi, které jsou plátcí DPH, rozeslány ve spolupráci s daňovým úřadem různé verze dopisů, které tyto podniky informovaly o daňové kontrole. Je zjištěno, že informace o kontrole přispěly k vyšší míře dodržování daňových povinností (tax compliance), ale dílčí zjištění zároveň nejsou v souladu s teorií Allingham a Sandma. - Poznámky.

By Enrico Moretti and Daniel J. Wilson

Taxing billionaires : estate taxes and the geographical location of the ultra-wealthy

Zdanění miliardářů : dědické daně a rozhodování o místu bydliště ze strany vysoce majetných osob

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 15, (2023) No. 2, p. 424-466

Uvnitř Spojených států existují značné rozdíly ve zdanění příjmů i majetku. Autoři využívají těchto geografických rozdílů k analýze, do jaké míry ovlivňují daňové sazby u daní z pozůstalosti (tj. majetkové daně vybírané v době úmrtí) rozhodování o pobytu vysoce majetných osob. Použita byla data o nejbohatších osobách USA dle magazínu Forbes za období let 1981-2017. Je zjištěno, že rozhodování o bydlišti u amerických miliardářů je na dědických daních vysoce závislé - miliardáři mají tendenci opouštět státy, které tyto daně vybírají, zejména pak ve vyšším věku. I přesto se ale většině států USA vyplatí dědickou daň vybírat (přínosy jsou vyšší než náklady). - Poznámky.

Tomáš Keramidás

Výnos z windfall tax? Pro stát zřejmě hořké zklamání

Bankovníctví, Sv. 31, (2023) č. 7-8, s. 38-39

Ke kompenzaci mimořádného výdaje státního rozpočtu na zastropování cen energií byla v ČR zavedena daň z mimořádných zisků, která byla uvalena na subjekty v odvětví energetiky, petrolejového průmyslu, těžby fosilních paliv a bankovníctví na roky 2023-2025. Příspěvek se zaměřuje na konstrukci české windfall tax a na očekávané výnosy daně v odvětví bankovníctví. Tato daň se vztahuje pouze na banky,

kteřé měly v r. 2021 čisté úrokové výnosy vyšší než 6 miliard korun. Autor zmiňuje obavy z nadhodnocení výnosů windfall tax. Upozorňuje, že ze začátku r. 2023 se většina bank pohybuje výrazně za svými zisky z r. 2022 a nedá se předpokládat, že by byl výnos daně vyšší, než kdyby platila retrospektivně v r. 2022. Rozpočtové problémy se díleji mimořádnou daní kvůli jejími nadhodnocení spíše zhorší. Tabulky obsahují názorný příklad výpočtu daně z mimořádných zisků a přehled zisku po zdanění bankovního sektoru vs. banky, na něž se vztahuje windfall tax.

Fons Ravelli and Aukje Strik

Will remote working mark the end of substance requirements?

Bude znamenat práce na dálku konec požadavků na ekonomickou podstatu?

European taxation, Vol. 63, (2023) No. 6, p. 256-262

Bliže k důsledkům přeshraniční práce na dálku pro oblast daňové legislativy. Jednou z oblastí daňového práva, ve které může práce na dálku působit nejasnosti či potíže, jsou požadavky na ekonomickou podstatu (substance requirements) odpírající určitá daňová zvýhodnění v umělých podmínkách. Autoři se zaměřují na osvobození od srážkové daně z dividend dle evropské směrnice o mateřských a dceřiných společnostech, situaci hodnotí z pohledu podílníka, který zaměstnává ředitele a pracovníky, provádějící svoji pracovní činnost na dálku, a to z jurisdikce odlišné od místa daňové rezidence podílníka. Uvádějí, že test ekonomické podstaty, který používá mnoho členských států EU, a ve znění návrhu směrnice ATAD 3 (Unshell directive) je neslučitelný se svobodou usazování. - Poznámky.

Petr Vondraš

Zvláštní režim jednoho správního místa

Účetnictví v praxi, Sv. 27, (2023) č. 7-8, s. 14-17

Zákon o dani z přidané hodnoty rozlišuje celkem tři zvláštní režimy jednoho správního místa. Jedná se o dovozní režim, režim mimo Evropskou unii a režim Evropské unie. Hlavní výhodou všech režimů je, že vybraná plnění, na něž se režimy vztahují, lze přiznat v rámci jednoho daňového přiznání v jednom členském státě bez nutnosti registrace k dani v jiných členských státech. Příspěvek se blíže věnuje režimu Evropské unie, který lze využít při poskytnutí služby osobě nepovinné k dani s místem plnění v jiném členském státě, při prodeji zboží na dálku a při dodání zboží provozovatelem elektronického rozhraní. Uvádí, kdo může používat režim EU a jak tento režim funguje v praxi. Přibližuje také dovozní režim a charakterizuje režim mimo EU. Problematika je ilustrována několika praktickými příklady.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále

Sv. 24, (2023) č. 9-10

Daňové milostivé léto – zákon č. 182/2023 Sb. (s. 3-5); Daňové zvýhodnění pro poplatníky FO (s. 6-7); Ubytovací služby – daňové povinnosti (s. 8-13); Spolupráce osob – výhody a záلودnosti (s. 14-17); Motivační odměna – zdanění (s. 18-23); Osvobození od daně s nárokem na odpočet daně (s. 24-29); Potraviny a nápoje – sazby DPH (s. 30-33); Poradenství a konzultace (s. 34-39); Zaměstnanecké benefity – poslední možnost uplatnění (s. 40-43); Samostatný účet rezervy na opravy v pojetí soudů (s. 48-51); Přečhod z DE na vedení účetnictví (s. 52-53); Poškození zdraví z práce – neobvyklé úrazy (s. 56-59); Pomoc při insolvenční – novela (s. 60-62); Kontrolní činnost zdravotních pojišťoven (s. 63-65); Špatná práce – odpovědnost zaměstnance (s. 73-76); Rekvalifikace – podpora v nezaměstnanosti (s. 80-84); Agenturní zaměstnávání – problémy (s. 85-88); Zaměstnávání dětí (s. 98-101); Rozdíl ve vyplacené mzdě – konto pracovní doby (s. 102-103).

Daňová a hospodářská kartotéka : DHK

Sv. 31, (2023) č. 10

Podnikání v rámci tiché společnosti (s. 3-10); Zvláštní režim pro obchodníky s použitým zbožím (s. 11-17); Základní pravidlo při stanovení místa plnění při poskytnutí služby - 2. část (s. 18-24); Zastírání podnikání občanským spolkem v daních neprojde - prověřeno soudem - neziskové organizace a rozhodnutí NSS čj. 6 Afs 92/2022-57 (s. 25-32); Využití časové hodnoty peněz v účetnictví - 1. část (s. 33-36); Zaměstnavatelé, pracovněprávní vztahy a zdravotní pojištění v roce 2023 (s. 37-42); Poradenský servis - dotazy čtenářů: mezinárodní přeprava osob a DPH.

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2023, č. 17**

Nepeněžní benefity a návrh na zrušení § 6 odst. 9 písm. d) ZDP - srovnání řešení 2023 a 2024 (s. 1-4); Novelizace Interpretace I-8 Sociální fond a obdobné fondy tvořené ze zisku (s. 5-6); Přefaktura opravy stroje mezi spojenými osobami - dotazy a odpovědi (s. 6); Jazykový kurz pro zaměstnance jako benefit - dotazy a odpovědi (s. 7); Spotřeba elektřiny u hybridního vozidla - dotazy a odpovědi (s. 8).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty**Sv. 2023, č. 16**

Aktuality z oblasti DPH za I. pol. 2023 (s. 1-3); Automobil a DPH - 2. část (s. 3-4); Vracení daně zaplacené za nákup motorového vozidla osobám se zdravotním postižením - dotazy a odpovědi (s. 4-5); Limit 10 000 eur u dodání zboží na dálku - dotazy a odpovědi (s. 5); Sazba DPH u donášky občerstvení na hotelový pokoj - dotazy a odpovědi (s. 6); DPH a dodávka softwarových prací na Slovensko - dotazy a odpovědi (s. 7); Sadové úpravy, zelené střechy, práce s tím spojené a DPH - dotazy a odpovědi (s. 8).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty**Sv. 2023, č. 17**

Rozsudky SDEU v 1. polovině roku 2023 - nárok na odpočet DPH, osvobození od daně aj. (s. 1-4); DPH při zničení, ztrátě či odcizení zboží a zásob a podmínky likvidace zboží a zásob (s. 4-7); Dotazy a odpovědi: vrácení DPH při insolvenční (s. 8).

Účetnictví v praxi**Sv. 27, (2023) č. 7-8**

Oznamovací povinnost fyzické osoby o osvobozených příjmech (s. 4-7); Uplatnění dvou sazeb daně z příjmů u fyzických osob - progresivní daň (s. 8-13); Zvláštní režim jednoho správního místa - dovozní režim, režim mimo EU a režim Evropské unie (s. 14-17); Glosy k návrhu nového zákona o účetnictví (s. 18-24); Proč je důležité vykazovat ESG informace? - nefinanční reporting (s. 25-28); Elektronická komunikace v účtárně (s. 29-32); Elektronická fakturace (s. 33-36); Průvodce Koordinačními výbory - 26. část (s. 37-43); Evropská unie - základní principy a výkon výdělečné činnosti - koordinační nařízení (s. 44-46); Zdaňování příjmů zaměstnance a zdravotní pojištění (s. 47-51).

Ekonomické vědy. Ekonomie

Edmund Phelps ; rozhovor vedla Malte Fischer

"Innovationen entstehen im Markt"**"Inovace vznikají na trhu"**

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 31, S. 36-37

Proč jsou některé země kreativnější než jiné? Hodně záleží na hodnotovém systému společnosti, říká nositel Nobelovy ceny za ekonomii profesor Edmund Phelps. Individualismus, vitalismus a seberozvoj v zaměstnání posilují touhu po objevení a produktivitě.

By Aleksandar Zaklan

Coase and cap-and-trade : evidence on the independence property from the European carbon market**Coaseho teorém a systém emisních povolenek : zjištění o předpokladu nezávislosti z evropského trhu s uhlíkem**

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 15, (2023) No. 2, p. 526-558

Studie ověřuje předpoklad nezávislosti dle Coaseho teorému na evropském systému obchodování s emisními povolenkami. Podle Coaseho teorému z r. 1960 a jeho rozšíření D. Montgomerym dochází za určitých podmínek k tomu, že je rovnovážný bod objemu produkovaných externalit nezávislý na alokaci povolenek. Případná závislost mezi alokací povolenek a emisemi je dokladem frikci na trhu, konkrétně přítomnosti transakčních nákladů. K výzkumu byla použita regresní analýza a data z období 2009-2017. Autor dochází k závěru, že celkově na evropském trhu s povolenkami předpoklad nezávislosti platí a že velké firmy reagují na nižší objem přidělených povolenek tím, že je dokupují. Pro malé firmy se předpoklad nezávislosti nepotvrdil, nicméně podíl emisí těchto původců je malý a nemůže tedy zvrátit platnost předpokladu na úrovni celého sektoru. - Poznámky.

Ömer Tuğsal Doruk

Evaluation of relative R&D-led growth with specific reference to heterogeneous time-varying R&D decision : a novel approach [elektronický zdroj]

Hodnocení relativního růstu vedeného výzkumem a vývojem se specifickým odkazem na heterogenní časově proměnlivé rozhodování v oblasti výzkumu a vývoje : nový přístup

Prague economic papers, Vol. 32 (2023), No. 3, p. 273-291

Autor v příspěvku analyzuje vztah mezi výdaji na výzkum a vývoj a růstem firem měřeným prostřednictvím růstu obrátu. Použita byla data o výsledcích 700 firem z výrobního sektoru ze 22 členských zemí EU za časové období 1989-2013 a ekonometrická metoda. Výsledky poukazují na pozitivní a signifikantní vztah mezi výzkumem a vývojem a růstem firem během první pěti let od investice. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.pep.832>

Hubert Dichtl, Wolfgang Drobetz, Tizian Otto

Forecasting stock market crashes via machine learning

Prognóování krachu na akciových trzích prostřednictvím strojového učení

Journal of financial stability, Vol. 2023, No. 65 (April), 25 p.

Autoři v příspěvku s využitím souboru 28 proměnných z 8 největších ekonomik eurozóny srovnávají aplikaci jednoduchých a vícerozměrných modelů strojového učení k prognóze krachu na akciovém trhu. Potvrdilo se, že vhodnější výsledky vrací vícerozměrné modely (pracují s více proměnnými), kromě toho si modely s využitím strojového učení vedou lépe než další metody (regresní model). Využití strojového učení v kombinaci s dalšími nástroji může podle autorů pomoci včas aktivovat nástroje makroprudenční politiky a přispět k vyšší odolnosti finančního systému. - Poznámky.

Francisco J. Buera, Joseph P. Kaboski, and Robert M. Townsend

From micro to macro development

Hospodářský rozvoj z mikro- a makropohledu

The Journal of economic literature, Vol. 61, (2023) No. 2, p. 471-503

Příspěvek shrnuje současný výzkum v oblasti hospodářského rozvoje. Představeny jsou mj. používané metody - podle autorů je vhodné kombinovat mikroekonomický empirický výzkum s makroekonomickou teorií tak, aby došlo ke zlepšení rozvojové politiky na makroúrovni. Touto politikou se v praxi rozumí rozsáhlá opatření např. v daňové oblasti, průmyslové či obchodní politice, výstavbě infrastruktury, aj. - Poznámky.

By Eduardo Dávila and Ansgar Walther

Prudential policy with distorted beliefs

Prudenciální politika za předpokladu zkresleného přesvědčení

The American Economic Review, Vol. 113, (2023) No. 7, p. 1967-2006

Autoři v teoreticky zaměřeném příspěvku zkoumají optimální regulaci úvěrů za předpokladu, že investoři a věřitelé mají odlišné přesvědčení o návratnosti investice oproti přesvědčení státu či dohledové instituce (v článku označované jako "planner"). Je ukázáno, jak by se měla optimální regulace vyvíjet (uvolňovat či zpřísnovat), pokud je přesvědčení investorů/věřitelů optimističtější než očekávání státu. - Poznámky.

Bartosz Maćkowiak, Filip Matějka, and Mirko Wiederholt

Rational inattention : a review

Racionální nepozornost : přehled

The Journal of economic literature, Vol. 61, (2023) No. 1, p. 226-273

Autoři v článku předkládají přehled aktuální literatury týkající se tzv. teorie racionální nepozornosti, která předpokládá, že jedinec není schopný zpracovat veškeré dostupné informace, ale spíše si vybírá, kterým informacím bude věnovat pozornost. Prostřednictvím této teorie by bylo možné mj. vysvětlit pomalou reakci cen, spotřeby či očekávání na některé šoky a zároveň pružnou reakci na šoky jiné. V příspěvku je po představení teorie zkoumána její aplikace, jsou předloženy dosavadní empirické důkazy a je hodnoceno možné využití při tvorbě veřejných politik. - Poznámky.

Petra E. Todd and Kenneth I. Wolpin

The best of both worlds : combining randomized controlled trials with structural modeling
Nejlepší z obou světů : kombinace randomizovaných kontrolovaných studií se strukturálním modelováním

The Journal of economic literature, Vol. 61, (2023) No. 1, p. 41-85

V příspěvku jsou analyzovány dvě metody, které se používají k hodnocení programů a opatření veřejných politik: tzv. randomizované kontrolované studie (randomized controlled trials, RCTs) a strukturované modelování. Oba přístupy bývají považovány za konkurenční a každý má své výhody a nevýhody - dle autorů se metody liší mj. v tom, zda je lze aplikovat pouze na již existující opatření, nebo prostřednictvím nich analyzovat dopady programů, které ještě zavedeny nebyly. V příspěvku autoři s pomocí závěrů dřívějších studií řeší, jak obě techniky kombinovat, které faktory je třeba zohlednit, aj. - Poznámky.

The price of a vote

Cena za odevzdaný hlas

The Economist, Vol. 448, (2023) No. 9359, p. 66

Z dřívějšího výzkumu jednoho z předních světových ekonomů D. Acemoglu vyplývá, že demokracie je jednoznačně prospěšná pro hospodářský růst, po letech ekonomického strádání však trvá relativně dlouho, než se ekonomické výhody demokracie plně projeví. Řada kroků je při přechodu na demokratický režim velice časově i finančně nákladná (mj. vybudování institucí) a pouhá výměna politiků či uspořádání svobodných voleb nemohou situaci změnit ze dne na den. To je také důvodem, proč mnohé státy zůstávají "na půli cesty" a nelze je považovat za zcela demokratické. Článek vedle závěrů studie D. Acemoglu prezentuje i závěry dalších studií na toto téma (studie N. F. Campose z r. 2022 či zjištění the Economist Intelligence Unit).

Danilo Cascardi-Garcia, Cisil Sarisoy, Juan M. Londono, Bo Sun, Deepa D. Datta, Thiago Ferreira, Olesya Grishchenko, Mohammad R. Jahan-Parvar, Francesca Loria, Sai Ma, Marius Rodriguez, Ilknur Zer, John Rogers

What is certain about uncertainty?

Co je jistého o nejistotě?

The Journal of economic literature, Vol. 61, (2023) No. 2, p. 624-654

Shrnutí dosavadních studií a výzkumů na téma měření nejistoty, rizika a volatility. Měřítka jsou rozdělena do čtyř kategorií: založená na zprávách v médiích (news-based), založená na průzkumech (survey-based), ekonometrická měřítka a měřítka vycházející z dění na trhu (market-based measures). - Poznámky.

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

Dennis Schwarz, Yasmin Osman

Aktienrückkäufe in Milliardenhöhe

Zpětné výkupy akcií v řádu miliard

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 161 (22.8.2023), S. 26-27

Německé bankovní instituce jsou ve srovnání s ostatními evropskými bankami zdrženlivější v tempu zpětného výkupu vlastních akcií. Ve srovnání s ING, Unicredit, BNP Paribas a HSBC je tempo německých bank nižší kvůli relativně nízké profitabilitě. Blíže jsou uvedeny příklady německé Commerzbank a Deutsche Bank. Nižší P/B poměr je dán mj. silnější orientací na tvorbu kapitálových rezerv v souvislosti s vypuknutím války na Ukrajině; německé banky se úsporné politiky drží striktněji, než zahraniční protějšky.

Kana Inagaki, Leo Lewis, Hudson Lockett

BoJ bond move fires yields to 9-year high

Krok Bank of Japan vystřelil výnosy dluhopisů na devítileté maximum

Financial Times, Vol. 2023, No. 41388 (29.7.2023), p. 4

Japonská centrální banka (BoJ) uvolnila kontroly na trhu s vládními dluhopisy, což změnilo klíčový prvek její ultra uvolněné měnové politiky a vedlo k nárůstu výnosů referenčních dluhopisů na nejvyšší

úroveň za devět let. Neočekávaně oznámila, že bude nabízet nákup desetiletých japonských státních dluhopisů za fixní sazbu 1 %, čímž efektivně rozšíří obchodní pásma dlouhodobých výnosů. I když technicky zachovává předchozí limit 0,5 % na výnosy desetiletých dluhopisů, tato úroveň bude sloužit jako "referenční" hodnota, nikoli "pevný limit".

By Akshaya Jha and Frank A. Wolak

**Can forward commodity markets improve spot market performance? :
evidence from wholesale electricity**

Mohou forwardové komoditní trhy zlepšit výkonnost spotového trhu? :

zjištění z velkoobchodu s elektřinou

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 15, (2023) No. 2, p. 292-330

Autoři v příspěvku analyzují vztah mezi cenou na forwardových a spotových trzích na kalifornském trhu s elektřinou. Nejprve dokládají, že po zavedení finančního obchodování odrážejí ceny na následující den (day-ahead prices) reálné ceny, ve druhé části článku pak zkoumají, do jaké míry došlo po zavedení finančního obchodování ke změně denních provozních nákladů a spotřeby vstupního paliva (paliva určeného na výrobu elektřiny). Předpoklad poklesu nákladů se potvrdil. Součástí článku je mj. představení kalifornského trhu s elektřinou před zavedením finančního obchodování ("virtuálního přihazování") i po něm; vysvětlení mechanismu, prostřednictvím kterého by finanční obchodování mělo snížit provozní náklady; i samotná analýza cen na kalifornském trhu s elektřinou. K výzkumu byly použity matematicko-statistické metody. - Poznámky.

Martin Arnold, George Steer

ECB follows Fed by raising interest rates to 22-year high

ECB následuje Fed a zvyšuje úrokové sazby na 22leté maximum

Financial Times, Vol. 2023, No. 41387 (28.7.2023), p. 1

Evropská centrální banka zvýšila úrokové sazby na své rekordní maximum, 3,75 %. Toto rozhodnutí, deváté po sobě jdoucí zvýšení sazeb ECB, přišlo den poté, co stejně postupoval Fed. Po rozhodnutí ECB oslabilo euro o 0,8 % na \$1,099. Míra inflace eurozóny je nyní 5,5 %, téměř třikrát vyšší než je cílová úroveň 2 %.

FAÚ: počet oznámení pokračuje v růstu

Bankovníctví, Sv. 31, (2023) č. 7-8, s. 40-41

Článek shrnuje zjištění publikovaná ve výroční zprávě Finančního analytického úřadu za r. 2022. Upozorňuje na výrazný nárůst objemu činností napříč spektrem všech agend FAÚ a na zvýšený počet přijatých oznámení podezřelého obchodu. Na nich se dominantně podílely případy související s různými formami podvodného jednání s navazujícím praním peněz. Oproti předchozím letům byl zaznamenán zvýšený počet oznámení podezřelých obchodů poukazujících na hotovostní výběry přes ATM z bankovních účtů majitelů pocházejících ze zemí bývalého SSSR. Mezi další druhy oznámení patří daňové delikty, zejména v oblasti DPH, a neplacení odvodů zdravotního a sociálního pojištění pracovními agenturami zaměstnávajícími cizince. Přetrvává dlouhodobý problém tzv. tranzitních účtů, které představují jeden z nejzávažnějších způsobů profesionálního praní peněz. Častým prostředkem pro legalizaci výnosů z trestné činnosti byly také kryptoměny. Článek též přibližuje stav operativní mezinárodní spolupráce a řešené případy financování terorismu v r. 2022.

Colby Smith

Fed increases rates to 22-year high as US inflation remains "elevated"

Fed zvyšuje sazby na 22leté maximum, protože inflace v USA zůstává zvýšená

Financial Times, Vol. 2023, No. 41386 (27.7.2023), p. 1

Americká centrální banka Fed zvýšila základní úrokovou sazbu o čtvrt procentního bodu na nejvyšší úroveň za 22 let. Federal Open Market Committee (FOMC) jednomyslně rozhodl o zvýšení federální sazby na nový cílový rozsah 5,25–5,5 procenta a pokračuje tak ve svém zpřísnování měnové politiky. Výbor uvedl, že inflace zůstává zvýšená, nárůst pracovních míst v posledním měsících posiluje a hospodářská aktivita se rozvíjí "přiměřeným tempem".

Karolína Zábojníková

Inflace v EU postupně slábne

Statistika & my, Sv. 13, (2023) č. 6, s. 46

Harmonizovaný index spotřebitelských cen (HICP) se v EU v dubnu celkově meziročně zvýšil o 8,1 %, což je nejnižší hodnota od března 2022. Postupně zpomalil hlavně růst cen bydlení a energií (v dubnu 7,0 %) a dopravy (3,3 %). Naopak nejsilněji v dubnu rostly ceny potravin a nealkoholických nápojů (16,4 %). Rozpětí, ve kterém se HICP aktuálně v jednotlivých státech EU pohybuje, je velmi široké. Třetí nejvyšší nárůst byl v ČR (14,3 %). Nejmírnější meziroční nárůst spotřebitelských cen mělo Lucembursko (2,7 %), Belgie (3,3 %) a Španělsko (3,8 %). Graf dokládá meziroční růst HICP v jednotlivých zemích EU v dubnu 2023.

Julian Olk

Inflation trifft arme Menschen deutlich stärker als reiche : Preise

Inflace zasáhne chudé lidi silněji než bohaté : ceny

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 154 (11.8.2023), S. 11

Výzkum IMK (Institut für Makroökonomie und Konjunkturforschung, Institut makroekonomie a výzkumu konjunkturního růstu) dokazuje, že růst inflace v Německu nejsilněji zasáhl nízkopříjmové skupiny (samostatně žijící osoby, páry se dvěma dětmi a samoživitele). Současně však IMK očekává výrazný pokles míry inflace v následujícím roce.

Kenza Bryan

Investment banks squabble over carbon footprint of underwriting deals

Investiční banky se prou o uhlíkovou stopu při sjednávání obchodů

Financial Times, Vol. 2023, No. 41370 (8.7.2023), p. 14

Některé z největších světových investičních bank lobbowały za vyloučení části své emisní aktivity z cílů nulových emisí, což by mohlo zpomalit jejich dekarbonizační úsilí. Klíčovou otázkou je, jaký podíl emisí spojených s emisními obchody by měly banky nést. V poslední době vzniká napětí, zda sloučit cíle dekarbonizace pro emisní činnost a stávající netto nulové cíle pro půjčování podle sektorů, což navrhuje některé evropské banky.

Mary McDougall, Kate Duguid

Investors braced for higher rates after hawkish signals

Investoři se po jestřábích signálech připravují na vyšší sazby

Financial Times, Vol. 2023, No. 41352 (17.7.2023), p. 14

Investoři se musí přizpůsobit možnosti, že úrokové sazby ve velkých ekonomikách zůstanou vysoké déle, než se očekávalo, jelikož centrální banky upozorňují na pokračující boj s inflací. ECB i Fed zvyšují úrokové sazby. Tento vývoj způsobil několikaměsíční růst krátkodobých výnosů dluhopisů v USA a Evropě a vyvolal obavy, že centrální banky mohou mít problémy snižovat inflaci bez rizika hluboké recese, zejména v Evropě. Nedávný růst výnosů krátkodobých dluhopisů navíc prohloubil inverzi výnosové křivky, což je považováno za indikátor recese, na úrovni podobné těm, které byly pozorovány na jaře během globální bankovní krize.

Kana Inagaki

Japan's inflation outpaces US price rises

Japonská inflace předstihla růst cen v USA

Financial Times, Vol. 2023, No. 41382 (22.7.2023), p. 4

Inflace v Japonsku v červnu vzrostla na 3,3 %, což je poprvé za osm let více než v USA. Ukazuje to, že nejvyspělejší ekonomika Asie již není výjimkou v globální inflaci. Přestože Japonsko bojovalo s deflací po většinu posledních tří dekád, inflační tlaky se ukázaly být širší a trvalejší než se očekávalo. To zvyšuje tlak na Bank of Japan, která je jedinou světovou centrální bankou s negativními úrokovými sazbami.

Simona Malovaná, Martin Hodula, Zuzana Gric, Josef Bajzík

Macroprudential policy in central banks: integrated or separate? : survey among academics and central bankers

Makroprudenční politika v centrálních bankách: integrovaná nebo oddělená? : průzkum mezi akademiky a centrálními bankéři

Journal of financial stability, Vol. 2023, No. 65 (April), 13 p.

Autoři v příspěvku předkládají výsledky šetření provedeného ve 2. čtvrtletí r. 2021 mezi několika sty experty z řad centrálních bank, dohledových institucí i univerzit. Průzkum se týkal institucionálního ukotvení makroprudenční politiky - zda je vhodné, aby makroprudenční politiku měla na starosti výlučně centrální banka, popř. centrální banka spolu s dalšími institucemi nebo jiná specializovaná instituce (i v rámci Evropské unie lze najít mezi členskými státy různé varianty). Získáno bylo 361 úplných odpovědí. Většina expertů se vyslovila pro to, aby úlohu měla na starosti centrální banka, popř. centrální banka spolu s další institucí. - Poznámky.

Jin Cao, Valeriya Dinger, Tomás Gómez, Zuzana Gric, Martin Hodula, Alejandro Jara, Ragnar Juelsrud, Karolis Liaudinskas, Simona Malovaná, Yaz Terajima

Monetary policy spillover to small open economies : is the transmission different under low interest rates?

Přelévání účinků měnové politiky velkých světových ekonomik do malých otevřených ekonomik : je při nízkých úrokových sazbách transmise odlišná?

Journal of financial stability, Vol. 2023, No. 65 (April), 14 p.

Autoři analyzují vliv nízkých a záporných úrokových sazeb v nejdůležitějších ("jádrových") světových ekonomikách na nabídku úvěrů v malých otevřených ekonomikách, konkrétně v Kanadě, Chile, ČR a Norsku. Je zjištěno, že v "běžných časech" vede snížení úrokových sazeb ve velkých ekonomikách k poklesu nabídky úvěrů v malých otevřených ekonomikách. V dobách již nízkých úrokových sazeb pak další expanzivní měnová politika zvyšuje nabídku úvěrů v malých otevřených ekonomikách. - Poznámky.

Selva Bahar Baziki, María J. Nieto, Rima Turk-Ariss

Sovereign portfolio composition and bank risk : the case of European banks

Skladba portfolia státních dluhopisů a bankovní riziko : případ evropských bank

Journal of financial stability, Vol. 2023, No. 65 (April), 12 p.

Autorky v příspěvku analyzují vliv skladby státních dluhopisů v držení bank na jejich rizikový profil. Oproti jiným studiím je použit širší časový záběr (2009-2019) a data z různých bank z EU, Norska a Islandu. Použita byla účetní měřítko rizika (ROAA, Z-Skóre) namísto tržních - výhodou je jejich nižší volatilita v krizových obdobích. Vyšší riziko podle autorek vzniká, pokud portfolio banky obsahuje vyšší podíl cenných papírů vydaných "problémovějšími" státy, popř. pokud banka sídlí v zemi s vyšším úvěrovým rizikem státu (sovereign credit risk). Rizikový profil banky je mj. také vyšší, pokud banka dříve získala kapitálovou injekci ze strany státu. - Poznámky.

Owen Walker

Swiss authorities made plans for Suisse failure

Švýcarské úřady připravily plány pro případ selhání Credit Suisse

Financial Times, Vol. 2023, No. 41383 (24.7.2023), p. 8

Švýcarská vláda jmenovala nového ředitele banky Credit Suisse S. Ermottiho několik dní poté, co UBS zachránila tuto banku před kolapsem, čímž odstranila potřebu převzetí Credit Suisse státem. Švýcarské orgány, včetně ministerstva financí, národní banky a finančního regulátora Finma, v polovině března silně tlačily na toto převzetí. Alternativní plán pro zacházení s Credit Suisse, pokud by akvizice ze strany UBS selhala, byla forma insolvenčního řízení, kdy by Finma převzala kontrolu nad Credit Suisse a akcie banky by byly zrušeny.

By Giacomo de Giorgi, Andres Drenik, and Enrique Seira

The extension of credit with nonexclusive contracts and sequential banking externalities

Rozšíření úvěrů s nevýhradními smlouvami a sekvenčními bankovními externalitami

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 15, (2023) No. 1, p. 233-271

Autoři v příspěvku na základě údajů z mexických bankovních dat a žádostí o kreditní karty analyzují vliv tzv. nevýhradních sekvenčních půjček na riziko bankrotu u dřívějších věřitelů. Jako "nevýhradní sekvenční půjčky" autoři označují situaci, kdy si dlužníci berou postupně různé půjčky u různých věřitelů. Je zjištěno, u jakých skupin dlužníků dochází v návaznosti na dodatečnou úvěrovou linku (rámeček) ke zvýšení rizika bankrotu a u jakých skupin naopak ke snížení. Dlužníci s vysokým skóre bankrotují méně (využijí dodatečnou půjčku ke splácení předchozí půjčky), dlužníci s nízkým skóre pak bankrotují výrazně více (dochází k celkovému zvýšení jejich původního zadlužení). - Poznámky.

Adam Samson, Joseph Cotterill

Turkey lifts rates for second month in row amid inflation fears

Turecko zvyšuje sazby druhý měsíc po sobě kvůli obavám z inflace

Financial Times, Vol. 2023, No. 41381 (21.7.2023), p. 2

Turecká centrální banka zvýšila podruhé během dvou měsíců základní úrokovou sazbu, o 2,5 procentního bodu na 17,5 %. Omezené zvýšení vyvolalo obavy, že politici prioritizují ekonomický růst nad bojem proti vysoké inflaci, která momentálně dosahuje téměř 40 %. Rozhodnutí je součástí změn v hospodářské politice Turecka po květnovém znovuzvolení prezidenta Erdogana do funkce. Článek také stručně informuje o vývoji inflace v Jihoafrické republice.

Daniel Kornack

Vorgeschlagene Änderungen der Marktmissbrauchsverordnung durch den Entwurf eines Listing Act

Navrhované změny nařízení o zneužívání trhu v návrhu Listing Act

Der Betrieb, Jg. 76, (2023) Nr. 29, S. 1652-1658

Návrh aktu o kótování (Listing act) předložený Evropskou komisí v prosinci 2022 navrhuje mimo jiné nejrozsáhlejší změnu zákona o zneužívání trhu od zavedení nařízení o zneužívání trhu (Market Abuse Regulation, MAR). V průběhu veřejných konzultací a odborných slyšení zde Komise vedle nařízení o prospektu identifikovala velké množství aspektů, které podle jejího názoru představují pro emitenty obzvláště vysokou zátěž a kterým se lze vyhnout, aniž by byla narušena integrita trhu a důvěra investorů. Navrhované změny nařízení MAR by měly v některých případech značné důsledky pro praxi, pokud jde o dodržování povinností po přijetí, zejména v souvislosti s odkladem a zveřejňováním důvěrných informací. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M9.

Ulf Sommer

Zuverlässiger Frühindikator

Spolehlivý brzký indikátor

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 161 (22.8.2023), S. 40

Stručný komentář ke vztahu výše úrokových měr, dostupné likvidity a množství peněz v oběhu na reakce akciových trhů, a ke stavům jejich vzájemných poměrů, které předcházejí hospodářské recesi. Zmíněná období „býčích trhů“ v letech 1982, 1992, 2000 a 2007 byla ukončena restriktivní peněžní politikou. Její důsledky se v oblasti růstu a konjunktury projeví s odstupem několika kvartálů. Za rizikový faktor, patrný v delším časovém horizontu, autor označuje vyšší náklady na obsluhu dluhu, které se projeví u nových půjček s vyšším úrokem, což zpomalení ekonomiky prohlubuje a rozprostírá do delšího časového úseku.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Bankovníctví : odborný časopis pro praktickou činnost bank

Sv. 31, (2023) č. 7-8

Velká Británie bude více spolupracovat s EU v oblasti finančních služeb (s. 7); Dekarbonizace úvěrových portfolií bude mít zásadní dopady - ESG (s. 12-15); Zelená hypotéka? Sleva na sazbě, ale hlavně bezpapírová (s. 16-17); Základem je kvalitní projekt. Financování je už jednodušší část - rozhovor s T. Nidetzským z Národní rozvojové banky (s. 18-22); V Poslanecké sněmovně je toho hodně aneb co nového v regulaci (s. 23); Výběr regulatorních novinek za druhé čtvrtletí roku 2023 -

obezřetnostní regulace, ochrana spotřebitele, kapitálové trhy, ESG, AML, mezinárodní sankce (s. 24-27); DORA, aneb jak by mohla podle stávajícího znění vypadat digitální a provozní bezpečnost (s. 28-29); Výnos z windfall tax? Pro stát zřejmě hořká zklamání (s. 38-39); FAÚ: počet oznámení pokračuje v růstu (s. 40-41); GSFT vloni vyplatil přes 25 miliard. Letos se však vše vrátí (s. 42-43); Stavební spořitelny se vrhnou do energetických dotací - Nová zelená úsporám (s. 44-45); V nezařazených účtech dnes leží miliardy - rozhovor s O. Dusílkem z Centrálního depozitáře cenných papírů (s. 54-58); Československé bankovníctví v době transformace (s. 59-61).

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

Edmund Phelps ; rozhovor vedl Julian Olk

"Ich warne davor, den IRA zu kopieren"

"Varuji před okopírováním zákona IRA"

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 154 (11.8.2023), S. 8-9

Rozhovor s profesorem E. Phelpsem, nositelem Nobelovy ceny za ekonomii z r. 2006 a předním odborníkem v oblasti inflace, inovací a pracovního trhu. Inflaci a jejímu vlivu na hospodářský růst a pracovní trhy se interview věnuje jako stěžejnímu tématu, v souvislosti s ním se také zabývá americkým zákonem IRA (Inflation reduction act) a jeho dopadem na evropský prostor.

Alice Hancock

Brussels energy regulator cautions against emergency measure

Bruselský energetický regulační úřad varuje před mimořádným opatřením

Financial Times, Vol. 2023, No. 41376 (15.7.2023), p. 2

Evropský energetický regulátor Acer varoval před opakováním nepřesně cílených opatření, která vlády použily k omezení raketově rostoucích cen během loňské energetické krize. Tento komentář přichází v době, kdy se Francie a Německo přou o podobu navrhovaných reforem trhu s elektřinou v EU a o povolení státních dotací pro výrobce energie. Reformy, navržené Evropskou komisí v březnu, reagují na rekordně vysoké ceny energií po ruské invazi na Ukrajinu a mají za cíl vytvořit stabilní trh schopný zvládat šoky v dodávkách a růst obnovitelné energie.

Jörn Petring

Die Angst vor dem Preisverfall

Strach z poklesu cen

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 32, S. 36-37

Čínská ekonomika po skončení pandemie roste pomalu. Nyní, po čtyřech desetiletích konjunktury, hrozí zemi také nebezpečná deflace. Bude se Čína potýkat se stejnými problémy jako Japonsko v 90. letech?

Fed-X

Americká centrální banka vs. sociální síť Twitter

The Economist, Vol. 448, (2023) No. 9358, p. 62

Majitel sociální sítě X (dříve Twitter) Elon Musk v minulosti opakovaně kritizoval americkou centrální banku Fed kvůli zvyšování úrokových sazeb. V souvislosti s tím článek shrnuje obsah několika odborných studií z pera výzkumníků Fed, které zkoumaly přínos a využití této sociální sítě při predikcích dění na finančních trzích, při analýze stávající hospodářské situace a nezaměstnanosti a při měření šoků způsobených zvýšením úrokových sazeb. Zároveň autor článku poukazuje na rozpor mezi důvěryhodností sítě (a jejím využíváním jako "ekonomického indikátoru") a finančními výsledky.

Bank of Finland

From shallow recession to moderate growth [elektronický zdroj]

Od mělké recese k mírnému růstu

Bank of Finland - Bulletin, Vol. 97 (2023), No. 2, p. 10-34

Dle prognózy Finské národní banky z června 2023 klesne v letošním roce finská ekonomika o 0,4 % vlivem inflace, přísnější měnové politiky a slabé poptávky po exportu. Pokles inflace nicméně zvýší kupní sílu domácností. V r. 2024 dojde k obnovení ekonomického růstu, ten však bude pouze mírný (0,9 %). Růst světové ekonomiky by měl posílit, v eurozóně podpoří hospodářský růst nižší ceny energií. Situace

na finském trhu práce je stále příznivá, míra participace se pohybuje na rekordní úrovni. Očekává se pokles zaměstnanosti, pracovní trh se však bude stále potýkat s nedostatkem pracovníků v některých sektorech. V letošním roce dále dojde k zotavení soukromé spotřeby, v dalších letech pak spotřebu podpoří nižší inflace a příznivá situace na trhu práce. U zadlužených domácností však lze vlivem vysokých úrokových sazeb očekávat oslabení spotřeby. Vysoké náklady a úrokové sazby také škodí firemním investicím. Schodek veřejných financí se v letech 2013-2025 vlivem různých faktorů prohloubí. - Poznámky. -- S prognózou souvisí i další články tohoto čísla, zejména příspěvek na s. 35-43 (alternativní scénář) a 68-82 (tabulky s prognózou). Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2023/08/BOF_bulletin_2_2023.pdf

Germany's economic model needs updating

Německý hospodářský model potřebuje modernizaci

Financial Times, Vol. 2023, No. 41353 (19.6.2023), p. 18

Německá ekonomika letos vstoupila do recese. Kancléř Olaf Scholz plánuje přeorientovat ekonomiku, např. snížením závislosti na ruské energii. Přesto Německo stále závisí na dovozech a fosilních palivech, jeho klíčový automobilový průmysl slábne a stále čelí výzvám, jako jsou byrokracie, vysoké energetické náklady, omezená digitalizace a nedostatek pracovní síly. Scholzovy ambice na transformaci ekonomiky také brzdí finanční omezení způsobená stárnutím populace, zvyšováním výdajů na obranu i neshodami v koaliční vládě.

Valerie Cerra, Antonio Fatás, and Sweta C. Saxena

Hysteresis and business cycles

Hystereze a hospodářské cykly

The Journal of economic literature, Vol. 61, (2023) No. 1, p. 181-225

Autoři se zabývají zkoumáním hystereze u modelů hospodářských cyklů. Hystereze je definována jako "závislost stavu určitého systému na předchozí historii". V tomto článku se jedná o trvalý dopad výkyvu hospodářského cyklu/cyklického šoku na ekonomiku. Při recesi tak nedochází pouze k výkyvům od dlouhodobého trendu, ale k ovlivnění trendu samotného. Prostřednictvím hystereze by bylo možné vysvětlit i přetrvávající dopady světové finanční krize (to, že se HDP ve vyspělých zemích po celé desetiletí pohyboval pod předkrizovou úrovní). V článku jsou shrnuty aktuální teoretické i empirické poznatky k tomuto tématu včetně vhodné reakce měnové i fiskální politiky. - Poznámky.

Marius Ochs

China bündelt Maßnahmen gegen die Krise

Čínský balíček protikrizových opatření

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 165 (28.8.2023), S. 28

Čína podniká kroky k udržení slábnoucího mezinárodního kurzu jüanu a k podpoře stagnujících finančních trhů. Čínská centrální banka vyzvala domácí bankovní instituce, aby omezily investice do zahraničních dluhopisů. Přední riziko pro čínské hospodářství představuje krize realitního sektoru. Zadlužená společnost Evergrande sice se státní pomocí může snížit ztrátu až o polovinu (4,2 miliardy eur za první pololetí) s 44% nárůstem obratu, platební neschopnost však hrozí realitní společnosti Country Garden.

Thomas Hale, Andy Lin, Hudson Lockett

China exports drop fuels fears for growth

Pokles čínského vývozu vyvolává obavy o růst

Financial Times, Vol. 2023, No. 41397 (9.8.2023), p. 4

Pokles vývozu a dovozu v Číně byl v červenci výraznější, než se očekávalo, což zvyšuje obavy ohledně růstu čínské ekonomiky. Oficiální údaje ukázaly, že objem vývozu v dolarech klesl o 14,5 %, což je největší pokles od začátku pandemie koronaviru v únoru 2020. Dovozy klesly o 12,4 %. Slabý výkon mezinárodního obchodu je jedním z hlavních tlaků na čínské politiky, kteří čelí i problémům v nemovitostním sektoru a klesající domácí poptávce.

Colby Smith

IMF upgrades outlook for global economy

MMF zlepšil výhled světové ekonomiky

Financial Times, Vol. 2023, No. 41385 (26.7.2023), p. 2

Podle Mezinárodního měnového fondu se světové ekonomické vyhlídky od dubnového zveřejnění prognóz zlepšily. MMF očekává, že se Velká Británie vyhne recesi díky silným výdajům spotřebitelů. Méně optimistický je v případě oživení německé ekonomiky. Zároveň ale varuje, že rozvinuté a rozvíjející se ekonomiky ještě nejsou v bezpečí, jelikož snahy centrálních bank tlumit vysokou inflaci budou nadále silně brzdit růst.

India's economic rise is not guaranteed

Hospodářský vzestup Indie není zaručen

Financial Times, Vol. 2023, No. 41402 (15.8.2023), p. 16

Pohled na rostoucí význam Indie v globální ekonomice i na vnitřní omezení, která jí stojí v cestě. Je zdůrazněno, že Indie musí provést řadu reforem, aby dokázala využít svůj hospodářský potenciál. Demokratické hodnoty a svoboda tisku jsou za vlády Modiho nacionalistické strany Bharatiya Janata pod značným tlakem. Země nyní musí investovat do vzdělání a bojovat proti rostoucí nesnášenlivosti.

Michael Maisch, Charlotte Raskopf

Keine Entwarnung bei der Inflation : Verbraucherpreise

Poplach ohledně inflace trvá : spotřebitelské ceny

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 168 (31.8.2023), S. 30-31

Bližší pohled na vývoj inflace a inflačních činitelů v Německu a eurozóně. SRN patří mezi státy s vyšší mírou inflace (6,1% meziroční nárůst ke konci srpna) v rámci měnové unie, v níž se inflace drží na 5,1% výši ke konci srpna. Ve srovnání se Španělskem je německé inflace skoro dvojnásobná (2,6% ke konci srpna). Inflace snížila rating EMI pro eurozónu meziměsíčně z 48,6 bodu na 47 bodů, což by mohlo představovat jeden z prvních indikátorů nadcházející recese. Závěrečná část článku se věnuje polemice o další měnové politice ECB ve vztahu k redukci inflace i udržení hospodářství mimo dlouhodobou recesi.

Dieter Schnaas

Lost in transformation

Ztraceni v transformaci

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 32, S. 14-22

Německá ekonomika je v krizi, energetický obrat pokulhává, nálada je na bodu mrazu. Článek pojednává o velkém tlaku na změnu v zemi a o velké únavě Němců z této transformace.

Kate Duguid and Harriet Clarfelt

Prospects for soft US landing lifted by flurry of upbeat data

Vyhlídky na měkké přistání v USA se díky přílivu optimistických údajů zlepšily

Financial Times, Vol. 2023, No. 41389 (31.7.2023), p. 3

Ekonomové a analytici jsou stále optimističtější, že Fed může zabránit uvedení americké ekonomiky do recese. Inflace zpomaluje a silný růst přetrvává, přestože došlo k jedenácti zvýšením úrokových sazeb. Fed tento týden zvýšil sazby o další čtvrtinu procentního bodu na nejvyšší úroveň za 22 let. Americký úřad pro ekonomickou analýzu ve čtvrtek oznámil, že inflační ukazatel, který preferuje Fed, se v červnu dostal na hodnotu 4,1 %, což je nejnižší úroveň od října 2021.

Sick man once more?

Znovu nemocným mužem Evropy?

The Economist, Vol. 448, (2023) No. 9359, p. 9

V r. 1999 označila redakce The Economist Německo za "nemocného muže Evropy". K tehdejší nepříznivé ekonomické situaci přispělo sjednocení Německa, stav trhu práce i pokles poptávky po exportu. Později země provedla řadu reforem, což ji vyneslo ekonomicky na světovou špičku. V r. 2023 však německá ekonomika již tři čtvrtletí po sobě klesá či stagnuje, a ačkoli je situace pro Německo příznivější než před 25 lety, zdá se, že nepříznivý trend bude pravděpodobně pokračovat (naznačuje to např. prognóza MMF). Horší se také pověstná kvalita německých služeb. Článek shrnuje příčiny aktuálního vývoje i možná řešení. Mezi příčinami jsou zmíněny nedostatečné investice a přílišné lpění na fiskální

obezřetnosti, geopolitický vývoj, energetická náročnost německého průmyslu a nutnost energetické transformace, nepříznivý demografický vývoj, byrokracie, či nedostatečná politická odvaha provést reformu v době vzestupu krajní pravice. Politici by dle článku měli podpořit vznik nových firem, investovat do infrastruktury a přitáhnout talenty ze zahraničí. -- Viz i další články k tématu na s. 19-20 a 60-62. -- Český překlad článku viz čas. Hrot č. 26/2023, s. 10-11.

Ian Johnston

Slovenia appeals for support after devastating flooding

Slovinsko žádá o pomoc po ničivých záplavách

Financial Times, Vol. 2023, No. 41396 (8.8.2023), p. 2

Škody při záplavách ve Slovinsku postihly dvě třetiny země s odhadovanými náklady přesahujícími 500 milionů eur. EU a některé evropské země nabídly pomoc.

Johanna Melka

Sri Lanka, Pakistan and Bangladesh : weakened economies highly vulnerable to shocks

[elektronický zdroj]

Srí Lanka, Pákistán a Bangladéš : oslabené ekonomiky vysoce náchylné vůči šokům

Conjoncture, No. 4 (2023), p. 1-10

Příspěvek rozebírá hospodářskou situaci Srí Lanky, Pákistánu a Bangladéše. Všechny tři ekonomiky jsou náchylné vůči vnějším šokům, zejména výkyvům cen komodit a vůči změně klimatu. Prudký růst cen komodit v letech 2021-2022 prohloubil makroekonomickou nerovnováhu těchto zemí, v důsledku čehož Srí Lanka přestala být schopná splácet v r. 2022 svůj vnější dluh. Nejdolnější je ze tří zmíněných zemí vůči vnějším šokům Bangladéš. Srí Lanka bude do budoucna potřebovat restrukturalizaci dluhu, aby se vyhnula další krizi platební bilance a oslabení bankovního sektoru, Pákistán je vydán na milost mezinárodním věřitelům a potýká se s politickou nestabilitou. V Bangladéši i přes srovnatelně příznivější ekonomickou situaci dochází ke zhoršování vnějších účtů. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2023/08/Conjoncture_4_2023.pdf

Jens Münchrath

Volkswirtschaft im Niemandsland

Národní hospodářství v zemi nikoho

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 154 (11.8.2023), S. 14-15

Esej se zamýšlí nad efektivitou německého zákona k podpoře růstu (Wachstumsgesetz), zvažuje současná východiska, budoucí výzvy i rizika německého hospodářství a blíže se věnuje problému slabého růstového potenciálu. Rozebírá dlouhodobě chybná politická rozhodnutí, zejména ve vztahu k Číně a Rusku. V úvaze rovněž zohledňuje kulturní, společenské a politické aspekty hospodářského vývoje, specifické pro německé prostředí.

S. Gusbeth, D. Heide, J. Münchrath, J. Olk, A. Rezmer

Wie es in China jetzt weitergeht : Konjunktur

Jak to nyní půjde dál s Čínou : výkon hospodářství

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 160 (21.8.2023), S. 4-5

Čínská ekonomika se potýká s neúspěšným oživením po covidových restrikcích a zpomalením růstu oproti dosavadním predikcím. Článek poukazuje na přední faktory hospodářské stagnace (zejm. krize specifického realitního sektoru), zmiňuje tzv. Minskyho dynamiku (náhlý kolaps po období růstu) a riziko tzv. bilanční recese jako v Japonsku 90. let. Blíže se zabývá rolí stavebnictví a realit pro čínskou ekonomiku, dopadem propadu či kolapsu na světové a německé hospodářství a rizikem dluhové krize s přihlédnutím ke specifické pozici zadlužených místních samospráv. -- K tématu viz také příspěvky na s. 1, 6-7.

Xi's failing model

Si Ťin-pchingův upadající hospodářský model

The Economist, Vol. 448, (2023) No. 9360, p. 9

Čína platila od svého připojení ke světové ekonomice v r. 1978 za ekonomický zázrak, ekonomika silně rostla, došlo k reformě zemědělství, industrializaci a k poklesu počtu obyvatel trpících extrémní chudobou. Dařilo se rovněž odvracet hospodářské krize. Po ukončení tzv. politiky nulového covidu se

očekávalo obnovení růstu, místo toho však tempo růstu zaostává za očekávanými i za růstem Spojených států; nepříznivá je i situace na trhu s nemovitostmi, spolu se spotřebitelskými výdaji, soukromými investicemi i exportem. Část analytiků se obává "japanifikace", tj. deflační pasti, kterou si prošlo Japonsko v 90. letech. V Číně by však šlo o závažnější problém vzhledem k celkově nižší životní úrovni obyvatel oproti Japonsku. Podle článku čínská čím dál autokratičtější vláda činí ekonomicky nevhodná rozhodnutí. Země mění svou orientaci z ekonomiky zaměřené na růst na ekonomiku směřující k posílení odolnosti a přípravě na případný válečný konflikt. Zároveň chybí diskuze a oceňuje se loajalita úředníků k politickým představitelům. Problémy budou pravděpodobně do budoucna přetrvávat, popř. se dokonce zhoršovat. -- Viz i související příspěvky na s. 54-57.

Informatika. Počítače

Joerg Stefan Brodersen, Daniel Mattig

Generative AI - ein praktischer Leitfaden für Gesellschafts- und Steuerrechtler

Generativní umělá inteligence - praktický průvodce pro podnikové a daňové právníky

Der Betrieb, Jg. 76, (2023) Nr. 27-28, S. 1553-1556

Generativní umělá inteligence bere profesní svět útokem: ChatGPT dosáhl během několika měsíců více než 100 milionů aktivních uživatelů, což z něj činí dosud nejrychleji rostoucí online platformu na světě; lidé zbožně hovoří o "iPhone moment". Zároveň se podle nedávné studie společnosti EY 35 % zaměstnanců na celém světě obává, že je nahradí stroje nebo technologie. Po krátkém technologickém úvodu autoři stanovují zásady pro právní využití generativní AI ("Legal Prompt Design") a nakonec probírají konkrétní případy jejího použití v právu obchodních společností a v daňovém právu. -- Shrnutí na s. M8. Další článek k tématu viz WiWo 30/2023, s. 1681-1693.

Natálie Kuňáková

Kdy nahradí advokáty v soudní síni roboti?

Bulletin advokacie, Sv. 2023, č. 7-8, s. 11-14

Autorka se v článku zamýšlí nad otázkami využití umělé inteligence v činnosti advokátních kanceláří: nad problémy, spoluprací advokátů a robotů i pravděpodobností nahrazení právníků roboty. - Poznámky. – Článek získal 3. místo v kategorii Talent roku soutěže Právník roku 2022.

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

A. Busch, W. Drechsler, C. Herwartz, P. Heumann

Ein Gipfel gegen den Westen : BRICS-Treffen

Summit proti západu : setkání zemí BRICS

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 161 (22.8.2023), S. 6-7

Mezi stěžejní témata summitu zemí BRICS v Jihoafrické republice patří vlastní mezinárodní finanční struktury těchto států, motivované mezinárodněpolitickými cíli. Vedle NDB (New Development Bank, Nová rozvojová banka) jako protiváhy MMF je předním tématem i využívání národních měn v mezinárodním obchodním styku (zejm. v případě Číny a Brazílie) namísto amerického dolaru. Článek poukazuje na provázanost tendencí zemí BRICS vytvářet vlastní struktury, paralelní ke stávajícím institucím s dominantním postavením USA a Evropy (G7, MMF), na dominantní roli Číny a její vliv na směřování BRICS i na vliv na rozvojové země, především v regionu subsaharské Afriky a na Blízkém východě.

Sascha Zastiral

Great Bregret

Velká britská lítost

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 30, S. 33-35

Sedmý rok po referendu o odchodu z Evropské unie se ve Spojeném království mění nálada ohledně brexitu: mnoho občanů, podnikatelů a dokonce i někteří politici odchodu litují. Roste hněv a pochybnosti. Článek se zabývá otázkou, zda byl odchod z EU před sedmi lety historickou chybou.

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

Ciara Nugent

Argentina puts itself on path to gas export bonanza

Argentina se vydává na cestu k vývozu plynu

Financial Times, Vol. 2023, No. 41384 (25.7.2023), p. 4

Zemní plyn z druhé největší světové zásoby břidlicového plynu v argentinské Patagonii se brzy dostane do Buenos Aires novým plynovodem o délce 573 km. Plynovod by měl Argentině ušetřit 1,7 miliardy dolarů v r. 2023 a 4 miliardy dolarů v r. 2024 díky snížení závislosti na dovozu LNG a bolivijského plynu. Přesto se Argentina stále potýká se značnými problémy, včetně přísných pravidel směnitelnosti měny a vysoké inflace, které brání zahraničním investicím. Do budoucna vláda plánuje vypsát výběrové řízení na další projekty plynovodů, aby zvýšila exportní kapacitu do sousedních zemí.

Yves Melin, Jesse De Bruyn, Isabel Fressynet, Valentina Van Opendenbosch, Anna Golouchko

EU case laws on customs in 2022

Evropská judikatura týkající se celní problematiky v roce 2022

Global trade and customs journal, Vol. 18, (2023) No. 7-8, p. 268-273

Příspěvek přináší komentovaný výběr judikatury z r. 2022 vztahující se k celní problematice. Konkrétně je představen obsah rozsudků Soudního dvora EU, které se týkaly výpočtu celní hodnoty, klasifikace a daně z přidané hodnoty při dovozu. - Poznámky.

Carsten Volkery

EU-Staaten bremsen große Zollreform

Státy EU brzdí celní reformu

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 150 (7.8.2023), S. 8-9

Návrh celní reformy EU, která mj. sjednocuje výchozí datovou infrastrukturu, naráží na různá stanoviska členských zemí EU. Týkají se nejen praktických otázek, zejm. sdílení a zabezpečení dat, ale i role EU a jejich jednotlivých součástí v navrhovaném systému.

John Reed

G20 talks make progress on financial reform

Pokrok v jednáních G20 o finanční reformě

Financial Times, Vol. 2023, No. 41379 (19.7.2023), p. 2

Ministři financí a guvernéři centrálních bank skupiny G20 postoupili v plánech na reformu světové finanční architektury. Indické předsednictví získalo širokou podporu pro všechny body programu, jako jsou plány na restrukturalizaci multilaterálních věřitelů, uzavření dohody o mezinárodním zdanění a podělení se o břemeno restrukturalizace dluhů chudých zemí.

Sharat Ganapati and Woan Foong Wong

How far goods travel : global transport and supply chains from 1965-2020

Jak daleko cestuje zboží : globální dopravní a dodavatelské řetězce v letech 1965-2020

The Journal of economic perspectives, Vol. 37, (2023) No. 3, p. 3-30

Pro integraci průmyslových odvětví do dodavatelských řetězců je nezbytná levná a efektivní přeprava. Autoři na datech z let 1965-2020 o využívání přepravy a jejich nákladech zkoumají důsledky příslušných trendů pro mezinárodní dodavatelské a obchodní řetězce. Doložen je dramatický nárůst dopravy i pokles nákladů, analyzovány jsou také faktory, které k tomu přispěly (dramatický růst podílu přepravy z rozvíjejících se zemí, zejména Číny; růst objemu přepravy na velkou vzdálenost). Dále je shrnut i technologický vývoj v této oblasti, který k trendu také přispěl (např. kontejnerová doprava, inovace v logistice). - Poznámky. -- K tématu "dodavatelské řetězce" viz i další dva články v čísle (s. 31-58 a 59-86).

Kathrin Hille, Qianer Liu

China tightens controls on drone exports

Čína zpřísňuje kontroly vývozu dronů

Financial Times, Vol. 2023, No. 41390 (1.8.2023), p. 4

Čína zavedla exportní kontroly na širokou škálu dronů a jejich komponentů, což může mít dopad na válku na Ukrajině a na využití v oblasti bezpečnosti v mnoha západních zemích. Čínské ministerstvo obchodu uvedlo, že riziko vojenského využití některých komerčních dronů se zvyšuje. Kontroly začnou platit od 1. září 2023, a to po opakovaných výzvách EU, aby Čína omezila dodávky vojenské technologie Rusku.

Rising tigers, hidden dragon : phoney decoupling

Rostoucí tygři, skrytý drak : falešné ukončování vztahů

The Economist, Vol. 448, (2023) No. 9358, p. 57-58

Na první pohled vzájemné (nejen) obchodní vztahy mezi Čínou a USA chladnou, ukazuje se však, že jsou obě mocnosti v obchodní rovině na sobě stále velice závislé, ačkoli spíše skrytě. Spojené státy sice rychle rozvíjejí obchod s Indií, Mexikem, Tchaj-wanem či Vietnamem, obchod mezi těmito partnery a Čínou ovšem také roste - ve skutečnosti tak zřejmě západ stále potřebuje zboží, které původně pochází z Číny. Článek okrajově zmiňuje i Českou republiku v souvislosti se součástkami pro automobilový průmysl, které se z Číny do ČR a dalších zemí střední a východní Evropy dováží (jejich podíl vzrostl během pěti let ze 3 na 10 %). -- Viz i článek na s. 10 (Costly and dangerous: supply chains).

Jiří Trousil

Rýsuje se revoluce v unijním celnictví

Clo-douane, Sv. 57, (2023) č. 6, s. 8-9

Příspěvek stručně shrnuje připravované celní reformy na úrovni Evropské unie, které byly představeny v květnu 2023. Součástí reformy jsou mj. tato opatření: zjednodušení při předávání informací, zřízení celního datového centra, vznik Celního orgánu EU či změny v celním řízení při elektronickém obchodování. Článek krátce informuje i o úkolech plánovaného Celního orgánu EU a o dalším průběhu legislativního procesu.

Jorge Juan Milla-Ibáñez

The statute of limitation in case of customs criminal offences in the EU : a comparative study

Zákonná lhůta u celních trestních činů v EU : srovnávací studie

Global trade and customs journal, Vol. 18, (2023) No. 6, p. 220-227

Příspěvek srovnává podmínky prodloužení lhůty pro oznámení celního dluhu v různých členských zemích EU. Dle celního kodexu EU je možné tříletou lhůtu pro oznámení celního dluhu prodloužit, pokud celní dluh vznikl v důsledku činu, který mohl být důvodem pro zahájení trestního řízení. To, zda může být určitý čin důvodem pro zahájení trestního řízení, si však každá členská země EU upravuje svou vnitrostátní legislativou, což vede k nejednotnosti při prodlužování lhůty. Autor toto dokládá na příkladu osmi členských zemí EU (Belgie, Francie, Německo, Itálie, Nizozemí, Portugalsko, Rumunsko a Španělsko). - Poznámky.

Torsten Riecke

Wie die BRICS-Staaten weltweit wirtschaftspolitisch an Einfluss gewinnen

Jak nabývají státy skupiny BRICS celosvětově na hospodářskopolitickém významu

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 162 (23.8.2023), S. 9

Srovnání motivací skupin G7 a BRICS k protekcionismu. Komentář se zamýšlí nad politickými motivacemi mezinárodněobchodního chování obou uskupení, poukazuje na jejich vzájemnou polaritu a na skutečnost, že protekcionismus a deglobalizace jsou trendy, které lze vypozařovat u obou skupin, i přes jejich politické a další rozdíly.

Podnik a podnikání

Jörg Hofmann ; rozhovor vedl Bert Losse

"Die Industrie ist für Junge nicht sexy"

"Průmysl není pro mladé lidi přitažlivý"

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 33, S. 36-37

Krise v oblasti umístění průmyslových podniků a jejich rušení v rámci Německa vyvíjejí tlak i na odborový svaz IG Metall. Jeho předseda Jörg Hofmann v rozhovoru vysvětluje, jak se odborový svaz mění, proč věří v 32hodinový pracovní týden a jaké problémy má s ekologickými podniky.

Jan Zeman

Economic performance of Czech enterprises under the control of subjects from war-affected European countries and their comparison with Western and V4 controlling countries

Ekonomický výkon českých podniků pod kontrolou subjektů z válkou stížených evropských zemí a jejich srovnání se západními zeměmi a státy V4

Statistika, Vol. 60, (2023) No. 2, p. 141-152

Shrnutí ekonomické výkonnosti českých podniků pod zahraniční kontrolou ze zemí sankcionovaných za účast či napomáhání války proti Ukrajině a pod ukrajinskou kontrolou. Klíčové indikátory, sledované statistikou vnitřních zahraničních afilací (IFATS), byly vyhodnoceny Českým statistickým úřadem. Ačkoli je zastoupení obou skupin na českém trhu marginální (podniky ze sankcionovaných zemí tvořily 1,13 % trhu, ukrajinské pak 1%), počet ukrajinských firem na českém trhu roste na úkor jiných zahraničních subjektů, zejm. německých.

Peggy Hollinger, Eri Sugiura and Oliver Telling

European companies' Russian units suffer €100bn hit from Ukraine war

Pobočky evropských společností působící v Rusku utrpěly kvůli válce na Ukrajině ztrátu ve výši 100 miliard eur

Financial Times, Vol. 2023, No. 41395 (7.8.2023), p. 1

Největší evropské společnosti působící v Rusku zaznamenaly od vypuknutí invaze Vladimira Putina na Ukrajinu přímé ztráty minimálně 100 miliard eur. Analýza 600 evropských skupin podniků ukazuje, že 176 společností zaznamenalo ztráty kvůli prodeji, uzavření nebo snížení produkce svých ruských podniků. Největší odpisy a náklady postihly ropné a plynárenské společnosti - BP, Shell a TotalEnergies oznámily kombinované náklady 40,6 miliardy eur. Společnosti působící v obranném průmyslu však v důsledku válečného konfliktu zaznamenaly zisky. Ukázalo se, že většina z 1 871 evropských společností přítomných v Rusku před válkou stále v zemi působí.

Ivan Macháček

Podnikání v rámci tiché společnosti

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 31, (2023) č. 10, s. 3-10

Příspěvek představuje využití institutu tiché společnosti dle občanského zákoníku a právní a daňové řešení působení tichého společníka při podnikání druhé osoby. Smlouvou o tiché společnosti se tichý společník zavazuje ke vkladu, kterým se podílí po dobu trvání tiché společnosti na výsledcích podnikání podnikatele. Autor rozebírá práva a povinnosti tichého společníka, daňové řešení peněžního a nepeněžního vkladu i zdanění podílu na zisku tichého společníka ze zdrojů na území ČR a ze zdrojů v zahraničí.

Pojišťovnictví. Sociální péče

Jan Hildebrand, Julian Olk, Anke Rezmer, Frank Specht

200 Milliarden Euro für die Aktienrente

200 miliard eur pro akciové renty

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 150 (7.8.2023), S. 6-7

Koncept pilíře německého důchodového pojištění, který staví na státní podpoře investic pojištěnců a má v rámci tzv. „generačního kapitálu“ dosáhnout do r. 2035 objemu až 200 miliard eur, bude mít zvýšenou státní finanční podporu formou spolkových půjček. Ty by měly ročně obnášet minimálně 10 miliard eur. Fond však podle spolkového ministerstva financí bude stěžejí ziskový, resort počítá do r. 2035 dokonce se ztrátou. Článek se blíže věnuje otázce renty důchodového kapitálového fondu.

By Alexander M. Danzer and Lennard Zyska

Pensions and fertility : microeconomic evidence

Starobní důchody a fertilita : mikroekonomická zjištění

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 15, (2023) No. 2, p. 126-165

Autoři analyzují vliv štedrosti penzijního systému na rozhodování žen o tom, kolik mít dětí. Použita jsou data z Brazílie, kde došlo v r. 1991 k rozšíření pokrytí systému v zemědělských oblastech. Je potvrzeno, že štedřejší důchodový systém vede k poklesu ukazatele fertility (plodnosti), tj. poklesu počtu potomků na jednu ženu. Tento pokles je na brazilských datech dále kvantifikován, zahrnuty jsou i další analýzy (mj. kterých demografických skupin se jev nejvíce týkal). - Poznámky.

Jaroslav Vostatek

Penzijní a stavební spoření

Fórum sociální politiky, Sv. 17, (2023) č. 2, s. 20-32

Článek analyzuje systémy penzijního a stavebního spoření v ČR v širším kontextu české důchodové reformy a legislativy EU. Autor shrnuje genezi českého penzijního pojištění a spoření a hodnotí pojetí jejich státní podpory. Zdůrazňuje, že české penzijní spoření není nástrojem zabezpečení ve stáří, přesto je k němu poskytován státní příspěvek. Neúčelové české stavební spoření rovněž neplní svou základní funkci, slouží jen k umístění přebytečné likvidity. Dále charakterizuje vládní reformní úvahy týkající se důchodové reformy a kriticky hodnotí zvolený systémový přístup. Autor na základě zahraničních zkušeností s různými formami penzijního spoření (Německo, Rakousko) a stavebního spoření (Německo, Rakousko, Slovensko, Maďarsko, Rumunsko) navrhuje změny, které by podle něho přinesly zjednodušení a zlevnění uvedených systémů, a to i ve vazbě na úpravy daňového režimu ČR.

Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství

Karin Finkenzeller

Der zerstörte Traum vom Rückzugsort

Zničený sen o útočišti

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 32, S. 76-78

Každý, kdo investuje do nemovitostí ve Středomoří, by měl brát v úvahu změnu klimatu. Turisté by se mohli vyhýbat horkému počasí, k tomu přibývají lesní požáry, sesuvy půdy i vyšší náklady na údržbu.

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

Kurt Lavetti

Compensating wage differentials in labor markets : empirical challenges and applications

Kompenzační mzdové diferenciály na pracovních trzích : empirické výzvy a aplikace

The Journal of economic perspectives, Vol. 37, (2023) No. 3, p. 189-212

Autor se v příspěvku zabývá tzv. kompenzačními mzdovými diferenciály, což je číselné vyjádření volby (tradeoff) mezi výší mezd a vlastnostmi pracovního místa. Východiskem je předpoklad, že zaměstnanci při volbě pracovního místa posuzují kromě mzdy i další faktory, jako náročnost či nebezpečnost povolání, možnost práce na čerstvém vzduchu, vnímanou prospěšnost pracovního místa pro společnost, aj. Za určitých okolností jsou tak pracovníci ochotni přistoupit na nižší mzdu výměnou např. za kratší dojíždění nebo flexibilní pracovní dobu, u některých povolání naopak negativní faktory povahy pracovní činnosti musí kompenzovat vyšší mzda (např. v hornictví). V článku je představen Rosenův model z r. 1986 vztahující se k této problematice, následně jsou popsány další empirické přístupy a zjištění na základě nových dat. V závěru autor navrhuje možnou aplikaci kompenzačních diferenciálů v praxi. - Poznámky.

By Andreas Gulyas, Sebastian Seitz, and Sourav Sinha

Does pay transparency affect the gender wage gap? : evidence from Austria

Ovlivňuje transparentnost odměňování tzv. genderovou mzdovou mezeru? : zjištění z Rakouska

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 15, (2023) No. 2, p. 236-255

Studie analyzuje, zda zavedení zákona o transparentnosti v odměňování v Rakousku v r. 2011 přispělo k narovnání rozdílů v odměňování žen a mužů. Zmíněný zákon vyžaduje od podniků nad určitou velikost

publikování zpráv o výši genderové mzdové mezery. Vliv zákona na zúžení mzdové mezery se nepotvrdil, přesnou příčinu se autorům identifikovat nepodařilo. - Poznámky.

Martin Arnold

Eurozone unemployment hits new low despite weak growth

Nezaměstnanost v eurozóně dosáhla nového minima navzdory slabému růstu

Financial Times, Vol. 2023, No. 41391 (2.8.2023), p. 2

Nezaměstnanost v eurozóně klesla na historické minimum. Přesto někteří ekonomové varují před očekávaným oslabením trhu práce v tomto roce v důsledku ekonomického poklesu a zvyšování úrokových sazeb Evropskou centrální bankou. Ačkoliv míra nezaměstnanosti je nízká, průměrný počet odpracovaných hodin zaměstnancem je stále nižší než před pandemií.

Jakub Harman

Gender pay gap in the Slovak labour market

Genderové rozdíly v odměňování na slovenském pracovním trhu

Ekonomické rozhledy, Vol. 52, (2023) No. 1, p. 29-47

Studie se zaměřuje na nerovnost v odměňování mezi muži a ženami (gender pay gap) na slovenském pracovním trhu. Autor prostřednictvím analýzy mikrodat z let 2006, 2010, 2014 a 2018 identifikuje vývoj a trendy genderové příjmové nerovnosti, a to ve formě unadjusted gender wage gap (počítá se jako procentní rozdíl mezi průměrnými mzdami mužů a žen) a adjusted gender wage gap (ke zjištění rozdílu slouží regresní analýza, která bere v úvahu všechny relevantní faktory ovlivňující výši mzdy). Zaměřuje se rovněž na určení vlivu charakteristik jednotlivců a znaků typických pro trh práce na velikost genderové příjmové nerovnosti. Zjištění potvrzují existenci gender pay gap na Slovensku, ta se dlouhodobě pohybuje okolo 15 % ve prospěch mužů.

Jan Pichrt

Některé aktuální otázky a problémy spojené s českou právní úpravou agenturního zaměstnávání

Právní rozhledy, Sv. 31, (2023) č. 13-14, s. 457-468

Článek se zaměřuje na stávající českou právní úpravu agenturního zaměstnávání, na problematiku harmonizace agenturního zaměstnávání v EU směrnicí č. 2008/104/EU a na přetrvávající problémy se srovnatelností základních pracovních a mzdových podmínek agenturních a kmenových zaměstnanců. Právní úprava ČR je porovnávána s úpravou agenturního zaměstnávání na Slovensku, autor přibližuje také vybranou českou a unijní judikaturu a následně upozorňuje na transpoziční deficity úpravy agenturního zaměstnávání v ČR. Věnuje se otázkám dočasnosti přidělení, řetězení pracovních poměrů na dobu určitou a ukončení dočasného přidělení před uplynutím doby, na kterou bylo sjednáno. Autor zdůrazňuje, že pokrok při řešení problémů současné praxe může řešit vládní návrh novely zákona o zaměstnanosti (sněmovní tisk č. 450). Dokládá, že stávající právní úprava agenturního zaměstnávání i praxe v ČR dále neobstojí ve světle, kterým se ubírá unijní pracovní právo. - Poznámky.

Dalibor Holý

Proč je v Praze vysoká průměrná mzda

Statistika & my, Sv. 13, (2023) č. 6, s. 38-39

Statistický pohled na mzdovou úroveň v jednotlivých krajích ČR (se zaměřením na hlavní město Prahu) a na faktory, které stojí za regionálními rozdíly ve mzdové struktuře. Blíže ke struktuře pracovních míst, vzdělanostní skladbě, struktuře zaměstnanosti z hlediska odvětví i k souvisejícím cenám služeb a bydlení. Graf dokládá vzdělanostní skladbu pracujících v krajích ČR ve 4. čtvrtletí r. 2022.

By Lukas Buchheim and Martin Watzinger

The employment effects of countercyclical public investments

Vliv proticyklických veřejných investic na zaměstnanost

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 15, (2023) No. 1, p. 154-173

Studie analyzuje vliv německého programu investic do renovací veřejných budov na rychlost a efektivitu tvorby pracovních míst. Investiční program "Zukunftsinvestitionsgesetz", představený v období Velké recese, zahrnoval investice v objemu 13,3 miliard eur (při zohlednění spolufinancování ze strany spolkových zemí šlo o 15,83 mld. eur) a byl spojený s přísnými lhůtami jejich čerpání. Cílem bylo zlepšit energetickou efektivitu školních budov. Autoři potvrzují, že program byl nákladově efektivní a vyčísluje, kolik stálo vytvoření jednoho pracovního místa. Pozitivní vliv na zaměstnanost se také potvrdil. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM]**Sv. 18, (2023) č. 9-10**

Zákoník práce - připravovaná novela (s. 3-8); Změny v pracovněprávních předpisech související s novelou zákoníku práce (s. 9-10); Mimořádné odpuštění penále z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a exekučních nákladů - č. 181/2023 Sb. (s. 11-14); Mimořádné odpuštění a zánik některých daňových dluhů - č. 182/2023 Sb. (s. 15-17); Úsporný balíček vlády - benefity (s. 18-21); Pružná pracovní doba, její výhody a nevýhody (s. 22-25); Výpočet dovolené (s. 29-33); Omyly a chyby v personální práci - jejich řešení (s. 41-44); Podnikání studentů (s. 54-57); Bezúročná zápůjčka zaměstnanci a její daňové řešení (s. 58-60); Důchody v souvislostech zdravotního pojištění (s. 70-72); Zaměstnanci a OSVČ v rámci EU - pravidla a výjimky ve zdravotním pojištění (s. 73-75); Pracovní cesta (s. 76-79); Výdaje na stravování zaměstnanců (s. 83-86); Výdaje na pojištění majetku firmy (s. 87-89); Manka a škody (s. 95-97); Doplnková činnost u příspěvkových organizací (s. 101-103); Novela zákona o pedagogických pracovnících - 1. září 2023 - č. 183/2023 Sb. (s. 104-108).

Právo

Beáta Smrkovská, Pavel Šubrt

(Ne)regulace trhu mobilních služeb

Antitrust, Sv. 2023, č. 2, příl. s. i-ix

Autoři nejprve podávají ucelený přehled evropského regulačního rámce, kterým se řídí činnost národních regulačních orgánů ve vztahu k trhům elektronických komunikací. Následně ve světle těchto pravidel představují snahu Českého telekomunikačního úřadu o ex-ante regulaci trhu mobilních služeb v ČR, datující se již do r. 2012. Přibližují snahu prosadit regulaci velkoobchodního trhu mobilních služeb, s ohledem na doporučení o relevantních trzích, významnou tržní sílu a dokazování existence tacitní koordinace (koluze). Popisují rovněž některé zahraniční zkušenosti s regulací trhu mobilních služeb. Autoři uvádějí, že velkoobchodní trh přístupu a původu volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích již od r. 2007 nepovažuje Evropská komise za trh vhodný pro ex-ante regulaci, což možnou regulaci výrazně ztěžuje. Trh mobilních služeb na základě ex-ante nápravných opatření v současné době není regulován v žádné členské zemi EU. Regulační orgány, které nejsou spokojeny se stavem a úrovní konkurence na trzích mobilních služeb, volí raději cestu začlenění pro-konkurenčních závazků do aukcí rádiových kmitočtů (tuto cestu opakovaně využil i ČTÚ). - Poznámky.

Lukáš Králík

Editoři práva a výroba zdrojů právních informací

Časopis pro právní vědu a praxi = Legal studies and practice journal, Sv. 31, (2023) č. 2, s. 469-494

Příspěvek k problematice legitimacy automatizovaného zpracování judikatury ve zdrojích právních informací. Moderní zdroje právních informací fungují v dnešní době dominantně ve formě právních informačních systémů. Právní významnost či informační hodnota právních textů obsažených v různých zdrojích právních informací se liší podle autenticity, formy a kvality zpracování či podle role a legitimacy editora. Editorský prvek v celém procesu zpracování právních informací a tvorby jejich zdrojů má dominantní úlohu v praktické interpretaci práva. Charakter a původ editovaných zdrojů by měly být zohledňovány a zdůrazňovány při řádné interpretaci práva. Pro potřeby praktické aplikace je ale také zásadní aktuálnost, úplnost, informační hodnota či kontextuální přesah konkrétních zdrojů právních informací. - Poznámky.

Maximilian Lachmann, Theresa Hößl

Environmental Social Governance – Ein arbeitsrechtliches Maßnahmenpaket**Environmentální, sociální a řídicí faktory - balíček opatření v rámci pracovního práva**

Der Betrieb, Jg. 76, (2023) Nr. 30, S. 1734-1738

Téma ESG zaměstnává podniky již dlouhou dobu. Zatímco na počátku debaty se pozornost soustředila především na povinnosti podávání zpráv podle obchodního práva, nyní se pozornost přesunula na povinnosti hmotné (due diligence). V rámci procesu udržitelné transformace by mělo být zohledněno i pracovní právo. Článek zkoumá právní možnosti a limity v této oblasti práva v Německu. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M10.

Gabriella Erdős and Gergely Czoboly

Exiting from the obligations of a tax treaty : an international framework with diverse practices

Zprošťování se povinnostmi vyplývajících z daňových smluv : mezinárodní rámec s rozdílnou praxí

Bulletin for international taxation, Vol. 77, (2023) No. 7, p. 292-303

Až donedávna docházelo k ukončování daňových smluv pouze zřídka (např. z důvodu zneužívání smlouvy, popř. uzavření nové), v posledních letech ale tato praxe výrazně vzrostla, mj. i kvůli politickým tlakům. Autoři v příspěvku analyzují formální i neformální způsoby, jak se vyvázat z daňových smluv, a to jak v období před ratifikací smlouvy, tak i v průběhu platnosti. Je zkoumáno, jak toto téma řeší mezinárodní právo (mj. Vídeňská úmluva o smluvním právu), přičemž autoři docházejí k závěru, že základní principy ukončení smlouvy jsou z mezinárodního práva jasné, chybí ale detaily, v praxi se proto může lišit interpretace pravidel. - Poznámky.

Pavel Šturma

K problematice donucovacích opatření (sankcí či protiopatření) podle mezinárodního práva

Právník, Sv. 162, (2023) č. 7, s. 593-609

Problematika "sankcí" uplatňovaných státy a některými mezinárodními organizacemi, které nejsou přímo poškozenými subjekty, patří k nejsložitějším otázkám v teorii a praxi soudobého mezinárodního práva. Autor v příspěvku posuzuje právní povahu a podmínky pro použití jednostranných sankcí. Nejdříve přináší historicko-teoretický pohled na pojetí sankcí a protiopatření v mezinárodním právu. Zvažuje, zda je obsah opatření obecně v souladu nebo v rozporu s pravidly mezinárodního práva a kdo je oprávněn rozhodovat o zavedení a obsahu těchto opatření. Zaměřuje se na opatření nezakázaná mezinárodním právem i na omezující opatření vyžadující ospravedlnění jako reakce na předchozí porušení. Představuje rovněž český zákon o omezujících opatřeních proti některým závažným jednáním uplatňovaných v mezinárodních vztazích, který je obdobou tzv. Magnitského zákona. Jeho primárním cílem je navrhnout zařazení subjektů na sankční seznam EU. - Poznámky.

Zuzana Vlachová

Kolizní aspekty souběhů nekalosoutěžní a duševně vlastnické ochrany

Časopis pro právní vědu a praxi = Legal studies and practice journal, Sv. 31, (2023) č. 2, s. 285-311

Článek se zabývá kolizními aspekty případů, v nichž dochází zároveň k nekalosoutěžnímu jednání a k porušení práv duševního vlastnictví, tedy k možnosti souběžné aplikaci nekalosoutěžní a duševně vlastnické ochrany (v kontextu odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti typu hosting). Zaměřuje se na problematiku určení rozhodného práva při uplatňování nároků zejména v případech souběhů nároků z porušení práv duševního vlastnictví a nekalé soutěže. Autorka analyzuje články 6 a 8 nařízení Řím II a rozsah a způsob aplikace v dotčených případech. Zohledněna je rovněž relevantní úprava pravidla země původu obsažená ve směrnici č. 2000/31/ES o elektronickém obchodu. Problematika je ilustrována na příkladu možné odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti v související judikatuře Nejvyššího soudu ČR. - Poznámky.

Martin Mach

Komparace práva být zapomenut a placených alternativ

Právník, Sv. 162, (2023) č. 7, s. 644-656

V Evropské unii je legislativně zakotveno právo být zapomenut v nařízení GDPR. Pro uživatele mimo EU, kteří nemohou ochranu osobních údajů uplatnit prostřednictvím evropského práva být zapomenut, existují alternativy v podobě placených služeb. Autor se zaměřuje zejména na placené alternativy k právu být zapomenut užívané v USA, na důvody jejich rozšíření a zkoumá, na jakém principu tyto placené služby fungují a jak jsou úspěšné v porovnání s právem být zapomenut. Uvádí, že mezi právem být zapomenut a placenými službami lze nalézt významné rozdíly a že právo být zapomenut poskytuje aktuálně nejvyšší možnou ochranu osobnosti. Porovnává rovněž potenciál projevu efektu Streisandové u obou alternativ a potvrzuje, že placené služby poskytují nižší riziko projevu tohoto efektu. - Poznámky.

Barbora Mitášová

Moderace správních trestů v aplikační praxi správních soudů

Právní rozhledy, Sv. 31, (2023) č. 13-14, s. 491-495

Moderační právo správního soudu vyjadřuje možnost snížit správní trest či od něj zcela upustit, a to za zákonem stanovených podmínek. Představuje zvláštní oprávnění zkoumat, zda nedošlo k excesu při individualizaci správního trestu. Příspěvek shrnuje závěry judikatury Nejvyššího správního soudu k otázce soudní moderace správních trestů. Autorka se věnuje objasnění podmínek pro uplatnění moderačního práva judikaturou (není dán důvod pro zrušení žalobou napadeného rozhodnutí; ve správním řízení byl dostatečně zjištěn skutkový stav věci; žalobce včas uplatnil návrh na moderaci sankce; uložený trest je zjevně nepřiměřený; likvidační pokuta). Zvažuje též zákonné meze moderace, přezkum moderace ze strany NSS a příklady nesprávné moderace. - Poznámky.

Adam Talanda, Filip Plašil

Odvrácená strana dědění aneb povinnost dědice hradit dluhy zůstavitele

Ad Notam, Sv. 29, (2023) č. 2, s. 3-11

Povinnost dědiců hradit dluhy zůstavitele je podle současné úpravy zásadně neomezená a lze ji limitovat uplatněním výhrady soupisu pozůstalosti. Uplatní-li více dědiců výhradu soupisu, je jejich povinnost hradit dluhy omezena do výše nabytého dědictví, přičemž se z nich stávají solidární dlužníci. Článek přináší historické ohlédnutí k přechodu dluhů zůstavitele, rozebírá problematiku uplatnění výhrady soupisu jako obranu před předluženým dědictvím i konkrétní projevy povinnosti dědice hradit dluhy zůstavitele. - Poznámky.

Michal Petr

Program compliance jako polehčující okolnost v praxi ÚOHS

Antitrust, Sv. 2023, č. 2, s. 36-40

Zohledněním existence programu compliance jako polehčující okolnosti při vyměrování pokuty vstupuje Úřad pro ochranu hospodářské soutěže do hlavního proudu soutěžní politiky. Autor informuje o dosavadní praxi ÚOHS při zohlednění programu compliance a zaměřuje se na právní základ tohoto postupu (compliance jako důvod zániku trestnosti; compliance jako polehčující okolnost). Charakterizuje také podmínky zohlednění a zvažuje jejich specifikace (dostatečnost programu vzhledem k velikosti a tržní síle daného soutěžitele a typu trhu, na kterém působí; úspěšné využití procedury narovnání a nebo leniency programu ÚOHS; zvláštní podmínky pro zavedené programy). V návaznosti na uvedená zjištění autor formuluje některé nevyjasněné otázky související s zohledňováním uvedených programů. - Poznámky.

Pavel Koukal

Soutěžní compliance a nový zákon o ochraně oznamovatelů

Antitrust, Sv. 2023, č. 2, s. 40-42

Nový zákon o ochraně oznamovatelů č. 171/2023 Sb. provádí na základě evropské směrnice o whistleblowingu (č. 2019/1937/EU) do českého soutěžního prostředí nový koncept whistleblowingu jakožto právní povinnosti, kterou zákon ukládá tzv. povinným subjektům. Toto pojetí je primárně založeno na účelu prosazování veřejného zájmu při odhalování protiprávního jednání ve vybraných oblastech společné politiky EU, včetně porušování unijních pravidel hospodářské soutěže a státní podpory. Český zákon přitom výrazně rozšiřuje okruh informací, které mohou být předmětem oznámení. Nová právní úprava věcné působnosti protiprávního jednání má v kontextu soutěžní compliance zásadní význam a představuje posílení whistleblowingu jako jednoho z klíčových nástrojů naplňování funkce soutěžní compliance a compliance management systému. V článku je podrobněji rozebrán význam zákona o ochraně oznamovatelů pro soutěžitele a jejich soutěžní compliance. - Poznámky.

David Kočí

Svěřenské fondy a trusty v mezinárodním právu soukromém

Jurisprudence, Sv. 32, (2023) č. 3, s. 33-40

Příspěvek se zabývá úpravou svěřenských fondů (trustů) v rovině mezinárodního práva soukromého, určováním rozhodného práva a režimu uznávání svěřenských fondů. Autor nejprve představuje formy užití trustů v mezinárodněprávním styku, poté se věnuje Haagské úmluvě o právu použitelném na trusty,

rozhodnému právu a uznávání trustů dle této úmluvy a zvažuje, zda lze dle této úpravy uznat český svěřenský fond. Dále vzájemně porovnává vnitrostátní předpisy, které se vztahují k zahraničním trustům (Haagská úmluva a zákon o mezinárodním právu soukromém). Ve světle dostupné judikatury také řeší problematiku uznávání trustů dle evropského práva a na základě zjištění přináší návrh pro evropské zákonodárce, díky němuž by byla do této problematiky vnesena větší právní jistota. - Poznámky.

Statistika. Demografie. Sociologie

Daniel Pakši, Jakub Vontroba, Milan Šimek

Regional migration in the Czech Republic : economic factors are the key

Regionální migrace v České republice : klíčové jsou ekonomické faktory

Politická ekonomie, Vol. 71, (2023) No. 3, p. 267-290

Autoři zjišťují a hodnotí určující faktory, které stojí za rozhodnutím migrovat mezi 14 regiony České republiky a které ovlivňovali regionální migrační proudy v období 1995-2018 a v období po vstupu země do EU (2004-2018). Determinanty regionální migrace mají značný význam pro vytváření národní regionální politiky, v oblasti trhu práce atd. Po krátkém teoretickém úvodu autoři představují použitá data, model a vybrané proměnné charakterizující faktory migrace, dále seznamují s výsledky ekonometrické analýzy. Zjištění ukazují pozitivní a statisticky významný vliv tří proměnných v obou zkoumaných časových obdobích (růst HDP, nabídka pracovních míst a počet dokončených bytů) jako "pull faktorů"; jako hlavní "push faktory" byly identifikovány zaměstnanost v průmyslu a konkurence na trhu práce (počet uchazečů o práci). Analýza ukázala, že hlavními determinanty regionální migrace v ČR jsou ekonomické faktory. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://polek.vse.cz/artkey/pol-202303-0002_regional-migration-in-the-czech-republic-economic-factors-are-the-key.php?back=/magno/pol/2023/mn3.php?secid=1

The disillusioned generation? : China's youth

Generace, která ztratila iluze? : mladí lidé v Číně

The Economist, Vol. 448, (2023) No. 9359, p. 10

Životní vyhlídky mladé čínské generace nejsou radostné - nezaměstnanost se pohybuje na vysoké úrovni, v reakci na to země dokonce přestala o nezaměstnanosti mladých osob informovat. Špatná je rovněž situace na čínském trhu s bydlením. Vláda zakročila proti několika sektorům, mj. i technologickému, kde se měli mladí lidé šanci prosadit. Nezdá se však, že by tato situace vedla k protestům, mladí lidé v Číně nyní spíše přišli o ambice a situaci vzdávají. Mladá generace je pesimistická i v jiných zemích (např. USA), tam ale možnosti prosadit se existují. Popsaná situace, spolu s nepříznivým demografickým vývojem, nevěští nic dobrého pro budoucí hospodářský růst Číny. -- K Číně a její demografické i hospodářské situaci viz i další články v čísle, mj. na s. 15-18, 49 či 63-65.

Ning Jia, Raven Molloy, Christopher Smith, and Abigail Wozniak

The economics of internal migration : advances and policy questions

Ekonomie vnitřní migrace : pokroky ve výzkumu a otázky týkající se opatření

The Journal of economic literature, Vol. 61, (2023) No. 1, p. 144-180

Vnitřní migrace v USA v posledních desetiletích klesá, zároveň došlo ke zpomalení konvergence lokálních pracovních trhů. Článek shrnuje aktuální výzkum v oblasti vnitřní migrace v USA - uvedeny jsou přístupy k modelování rozhodování jedince o tom, zda se přestěhovat; dále se autoři zabývají dopady vnitřní migrace na pracovní trh a trh s bydlením a efektivností opatření zaměřených na podpoření migrace. - Poznámky.

Účetnictví

Josef Horák

Elektronická fakturace

Účetnictví v praxi, Sv. 27, (2023) č. 7-8, s. 33-36

Autor charakterizuje proces elektronické fakturace v podmínkách české účetní legislativy a objasňuje, jakými způsoby je možné tento typ fakturace realizovat s vynaložením co nejnižších nákladů při zachování maximální bezpečnosti (z pohledu eliminace chybovosti i bezpečné archivace účetních

záznamů). Objasňuje, co je a co není elektronická faktura, i jaké výhody a nevýhody souvisejí s elektronickou fakturací. Dále rozebírá implementaci digitálního účetnictví do podnikového prostředí. - Poznámky.

Jan Huleš

Glosy k návrhu nového zákona o účetnictví

Účetnictví v praxi, Sv. 27, (2023) č. 7-8, s. 18-24

Autor stručně informuje o obsahu návrhu nového zákona o účetnictví, který se nachází v přípravné fázi legislativního procesu, a připojuje kritické glosy k dané problematice. Zaměřuje se na účinnost a legisvakanci návrhu, formální a věcnou systematiku zákona, otázky implementace práva EU, účetní zásady, terminologii a definice i kategorizaci účetních jednotek. Dále rozebírá úpravu problematiky oceňování, vykazování finančních a nefinančních informací, vedení účetnictví a některé ostatní otázky návrhu zákona (účetní období, účetní závěrka, ověřování vykazovaných informací a jejich zpřístupnění, použití mezinárodních účetních standardů, hotovostní účetnictví, přestupky, výkon státní správy na úseku účetnictví). - Poznámky.

Hana Kubcová, Václav Tittelbach

Udržitelný reporting : ESG

Daně a právo v praxi, Sv. 28, (2023) č. 7-8, s. 34-40

Článek přináší širší pohled na reportování ESG informací a na evropské právní předpisy vztahující se k podávání zpráv o udržitelnosti. Autoři také poskytují praktický návod na přechod podniků na udržitelný reporting. Představují směrnici č. 2022/2464/EU o podávání zpráv podniků o udržitelnosti (CSRD), shrnují její požadavky a porovnávají je se stávajícími požadavky na nefinanční reporting podle směrnice NFRD. Směrnice CSRD přináší zvýšení srovnatelnosti reportovaných informací, a to především díky harmonizaci standardů a přísnějším požadavkům na ověření reportovaných informací. Dále se věnují nařízení o taxonomii č. 2020/852, jeho environmentálním cílům a rozsahu působnosti. Návazně přibližují návrh směrnice o náležitě péči podniků v oblasti udržitelnosti (CSDDD) a podmínky, které by měly povinné subjekty splňovat.

Veřejná správa

Eliška Klimentová

Co je nezávislého na nezávislých správních úřadech?

Správní právo, Sv. 56, (2023) č. 4, s. 249-269

Autorka se věnuje kategorizaci českých nezávislých správních úřadů, jejich koncepčním problémům a zachycuje vybrané atributy nezávislosti i jejich proměny. Pomocí mezinárodně využívané metodiky hodnotí formální nezávislost 18 vybraných úřadů ČR za období 1993-2021. Představuje také statistická data o vedoucích představitelích těchto úřadů, jejich profesním původu a vazbách na politické strany. Kritéria hodnocení (atributy nezávislosti) byly převzaty z Gilardiho indexu. Vysoký stupeň nezávislosti zjištěný u osmi úřadů svědčí o jejich postavení jakožto nezávislých správních úřadů. - Poznámky.

Lukáš Pruška, Markéta Kolbová

Podstatné změny závazku ve vztahu ke smluvním pokutám

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 11, (2023) č. 4, s. 38-41

Příspěvek seznamuje s vybranými rozhodnutími Nejvyššího správního soudu ČR týkajícími se změny závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku. Autoři nejprve shrnují právní úpravu změny závazku ze smlouvy na VZ a zdůrazňují, že by zadavatelé měli být obezřetní při jakémkoliv zásahu do plnění závazku, ať už se jedná o uzavření dodatku, nebo o faktické jednání. Dále rozebírají podstatnou změnu závazku ve vztahu ke smluvním pokutám. Uvádějí, že odpuštění smluvní pokuty představuje zakázanou podstatnou změnu dle § 222 ZZVZ. Uplatnění smluvní pokuty s významným časovým odstupem od chvíle, kdy ji mohl zadavatel uplatnit poprvé, zpravidla způsobí podstatnou změnu závazku. Věnují se rovněž otázce vzdání se práva na smluvní pokutu a vlivu výhodnosti změny závazku pro zadavatele.

Tomáš Kruták

Stanovení finančních limitů u zakázek bez jednoznačně určené ceny

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 11, (2023) č. 4, s. 26-29

Při posuzování přípustnosti změn závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku bývá jedním z rozhodných kritérií finanční vyjádření změny - ať již v podobě procentuálního poměru k původní hodnotě závazku, nebo v podobě cenového nárůstu. V praxi se lze setkat s případy, kdy není zřejmé, jak pro daný účel chápat původní hodnotu závazku, hodnotu změny a cenový nárůst, např. proto, že má předmět plnění dynamický charakter nebo je určen pouze rámcově. Příspěvek rozebírá význam finančních parametrů změny závazku dle § 222 odst. 4, 5 a 9 ZZVZ. Poté se věnuje stanovení hodnoty závazku u rámcových dohod a u koncesí a přibližuje zjednodušení posuzování finančních parametrů změny novelou č. 166/2023 Sb.

Anaïs Fabre and Stéphane Straub

The impact of public-private partnerships (PPPs) in infrastructure, health, and education

Vliv partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP) v infrastruktuře, zdravotnictví a vzdělávání

The Journal of economic literature, Vol. 61, (2023) No. 2, p. 655-715

Zastřešující článek shromažďuje dosavadní odborné poznatky o dopadech partnerství veřejného a soukromého sektoru na sektory infrastruktury, zdravotnictví a vzdělávání. Nejprve jsou představeny související poznatky ekonomické vědy k PPP projektům, následně autoři uvádějí historické pozadí partnerství veřejného a soukromého sektoru a možné podoby smluv. Poté shrnují hlavní zjištění studií z praxe z různých zemí a sektorů. - Poznámky.

Miluše Malenková

Zjednodušený režim po novele ZZVZ od 16.7.2023

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 11, (2023) č. 4, s. 18-22

Článek se zaměřuje na změny zákona o zadávání veřejných zakázek, které přinesla novela č. 166/2023 Sb., a to zejména s ohledem na zadávání ve zjednodušeném režimu. Autorka zdůrazňuje, že novela ZZVZ úpravu zjednodušeného režimu ještě zjednodušuje a zadavatelům přináší možnost zefektivnění zadávacích procesů. Nově se důsledně rozlišuje, co je režim a co zadávací řízení - režimy jsou tři (standardní, zjednodušený, podlimitní), zatímco zadávacích řízení zná zákon devět. Zjednodušený režim je vyhrazen pro tzv. sociální a jiné zvláštní služby, jejichž výčet prostřednictvím CPV kódů obsahuje příloha ZZVZ. Článek se zabývá národními finančními limity zakázek, pravidly pro rámcové dohody, CPV kódy a specifickým formulářem pro zjednodušený režim. Popisuje také zjednodušení řízení pro zadání veřejné zakázky ve zjednodušeném režimu i jiná zadávací řízení ve zjednodušeném režimu.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu

Sv. 29, (2023) č. 8

Téma hazardu opět na scéně. Najde se kompromis, který nenažene další lidi do šedé hráčské zóny? - regulace hazardních her (s. 16-18); Jak jsou na tom obce, pokud jde o jejich výdaje na vzdělávání? (s. 19-20); Projekt, který přinesl nové digitální řešení pro plánování, řízení i hodnocení investic územních samosprávných celků (s. 21); Zásady pro dobrý rozpočet obce aneb Desatero k opuštění "století páry" (1) (s. 22-23); Pražská doprava počítá s hybridními autobusy i bateriovými trolejbusy (s. 30); Elektromobilní sny versus nabíjecí realita (s. 37); Statistický geoportál je novou veřejnou službou (s. 38); Jak zadávat a stavět školy pro 21. století? (s. 42); Jak vytvářet vzájemně výhodný vztah investorů a samospráv? Zkušenosti z Prahy mnohé napovídají (s. 44-46); Sdílení elektřiny: příležitost pro obce? (s. 49).

Veřejná správa

Sv. 34, (2023) č. 7

Víme jako první: Připravují se změny v krizovém zákoně i další úpravy (s. 4); Štěpán Vymětal: Podstatné je umět včas reagovat k občanům i médiím (s. 5-6); Živelní pohromy: každá zkušenost je cenná (s. 7); Jak obce zvládají krizové situace, které přijdou náhle a nečekaně? (s. 8-9); Nejen flexibilnější rozhodování umožní novela zákona o územních samosprávných celcích (s. 10-11); Vladimír Vlček: Vzdělávání krizového řízení by se měli účastnit všichni starostové, primátoři, protože tady platí přísloví: „Kdo je připraven, není překvapen“ (s. 14-17); Zapomeňte na létajícího Čestmíra,

přichází létající úředník (s. 18); Nejsem workoholik, ale můj profesní život je pro mě důležitý - P. Katzová z MŠMT (s. 19); Jak na moderní portál veřejné správy (s. 20-21); Nakládání s odpady: novinky a nápady se cení (s. 22-23); Ohlédnutí za vzdělávacím programem Zastupitel v kurzu (s. 25); Občanka se přesune do mobilů (s. 26-27); Moderní veřejná správa: aktuální, zajímavá a inspirativní (s. 30-31); Evropská solidarita se státy postiženými katastrofou je mimořádná (s. 32-33); Přehledně z EU: Evropská unie investuje 6,2 miliardy eur do dopravní infrastruktury (s. 34-35); Pět let žijeme s Obecným nařízením Evropské unie o ochraně osobních údajů - GDPR (s. 36-37).

Veřejná správa

Sv. 34, (2023) č. 8

Kvalitní prostředí měst i obcí pomůže rozvíjet městský i obecní architekt (s. 4-5); Jak funguje promyšlený urbanismus (s. 7-9); Zelená města a obce přispívají k ochraně životního prostředí (s. 10-11); Klára Šimáčková Laurenčíková: Kraje ve spolupráci s místními stakeholdery zvládly přechod na nový systém velmi dobře - systém pomoci pro uprchlíky (s. 14-17); Rady pro obce a města: jak na komunitní energetiku (s. 18-20); Co přinese novela matrik? (s. 21); Jaké jsou výzvy digitalizace ve veřejné správě a proč je důležité začít hned? (s. 24-25); Ústavní soud: Obce mohou zvýšit daň z nemovitých věcí pouze pro vybrané nemovitosti - náleží Pl. ÚS 24/23 (s. 26-27); České Budějovice: Evropské hlavní město kultury 2028 (s. 30-31); Zelená města Evropy (s. 32-33); Přehledně z EU: Španěl se ujali předsednictví (s. 34-35); Práva subjektu údajů a k tomu praktická doporučení (s. 36-37); Ondřej Bis: V organizacích jsou užívány dva typy etických kodexů, a to preskripční a aspirační (s. 38-39); Budoucnost umělé inteligence ve veřejném sektoru i ve veřejné správě nastiňuje nová publikace (s. 40).

Veřejné finance. Rozpočet

By Valentin Lang, David Mihalyi, and Andrea F. Presbitero

Borrowing costs after sovereign debt relief

Výpůjční náklady po odpuštění veřejného dluhu

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 15, (2023) No. 2, p. 331-358

Autoři na příkladu programu DSSI (Debt Service Suspension Initiative) spuštěného během pandemie nemoci covid-19 zkoumají, zda může dluhové moratorium pomoci zemím zvládnout negativní šok, a jak odložení splátek dluhu ovlivní dluhopisový trh. Je zjištěno, že země, na které se program vztahuje, mají výpůjční náklady nižší ve srovnání se zeměmi, které nárok nemají. Zároveň je pokles výraznější u zemí, které obdržely větší pomoc. Nepotvrdilo se, že by získaná úleva působila v očích finančních trhů jako stigma. - Poznámky.

Thibault Alix, Thomas Carré, Lennig Chalmel

China's public finances : short-term risks and structural issues [elektronický zdroj]

Veřejné finance Číny : krátkodobá rizika a strukturální problémy

Tresor-economics, No. 327 (2023), p. 1-8

Autoři analyzují čínské veřejné finance, které v předcházejících letech představovaly hlavní motor hospodářského růstu. Tuto analýzu však ztěžuje jejich komplikovaná struktura a nepřehledná metodika. Během pandemie se stav čínských veřejných financí zhoršil, a to až tak, že nepříznivé výsledky místních rozpočtů mohou negativně ovlivnit finanční stabilitu. Pozitivem jsou nicméně mj. vládní záruky, a v krátkodobém časovém horizontu proto nehrozí systémová krize. Dlouhodobě však vysoké zadlužení poškozují hospodářský růst. Čína navíc tápe při implementaci reformu. Článek je doplněn informačními boxy, ve kterých jsou představeny nástroje financování místních samospráv (local government financing vehicles, LGFV) a systém transferů místním samosprávám. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/tags/Tresor-Economics>

Daniel Kolek, Alena Maaytová

Redistribuční efekt zdravotního pojištění

Fórum sociální politiky, Sv. 17, (2023) č. 2, s. 2-9

Vlády jednotlivých států se snaží prostřednictvím nástrojů veřejných financí omezovat důchodovou a sociální nerovnost mezi občany. Příspěvek zkoumá, zda konstrukce veřejného zdravotního pojištění v ČR přispívá ke zmírnění této nerovnosti. Při financování zdravotnictví je upřednostňován progresivní

systém plateb, tzn. osoby s vyššími příjmy hradí vyšší podíl ze své platební schopnosti. Autoři zjišťují rozsah redistribuce u příjmů z pojistného na veřejné zdravotní pojištění v letech 2012, 2016 a 2020, kalkulují efektivní sazby pojistného u zaměstnanců a OSVČ registrovaných u VZP. Zjištění ukazují, že z důvodu využití minimálního a maximálního vyměřovacího základu mělo pojistné na veřejné zdravotní pojištění regresivní dopad, ten největší byl zaznamenán v r. 2012. V r. 2020 byl vyšší regresivní dopad u nízkopříjmových osob v porovnání s předchozími roky. Nárůst efektivní sazby byl způsoben rychlým nárůstem minimálního vyměřovacího základu. - Poznámky.

M. Greive, C. Volkery

Rechnet die EU mit manipulierten Zahlen? : Staatsverschuldung

Počítá EU se zmanipulovanými čísly? : státní zadlužení

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 160 (21.8.2023), S. 10-11

Odbornou debatu o reformě Maastrichtských kritérií doplnil kritický komentář Neila Brookse, podle něhož současná podoba návrhu reformy zvýhodňuje státy eurozóny s vyšším zadlužením. Článek shrnuje současnou podobu debaty a ve stručnosti představuje rozšířená kritéria, která oproti dosavadnímu tempu zadlužování a výši dluhu v poměru k HDP pracují s komplexnějším konceptem „dluhové únosnosti“, zohledňujícím širší spektrum faktorů. Brooks také obviňuje Evropskou komisi z přikrášlování výchozích statistik zadlužených států (zejm. Itálie) a politiku Evropské centrální banky při transakcích se státními dluhopisy, které v různé míře skupuje od krize eura v r. 2010.

Kris James Mitchener and Christoph Trebesch

Sovereign debt in the twenty-first century

Zadlužení státu v 21. století

The Journal of economic literature, Vol. 61, (2023) No. 2, p. 565-623

Příspěvek shrnuje dosavadní poznatky odborné literatury na téma dluhových krizí. V první části článku jsou rozebrány znaky uplynulé evropské dluhové krize, ve druhé části pak autoři analyzují témata, která pravděpodobně budou dominovat výzkumu v této oblasti v budoucnu. Konkrétně autoři probírají tato témata: návrat problémů se zadlužením v rozvinutých zemích, dluhové krize bez následného bankrotu, přenos sverchovaného rizika do firem a ekonomiky, propojení mezi bankami a veřejným sektorem a vznik tzv. "smyček zkázy" (doom loops), tzv. riziko refinancování dluhu (rollover risk), vzestup domácího zadlužení a bankrotů, mezinárodní záchranná opatření (bailouts), právní riziko spojené se státním bankrotem a restrukturalizací. Evropská dluhová krize byla dle autorů prezentována jako ojedinělá a nová záležitost vzhledem k tomu, že k ní došlo v měnové unii, v jejímž jádru stojí silná centrální banka. Autoři však i přesto nacházejí společné prvky s předcházejícími krizemi, které postihly v minulosti rozvinuté i rozvíjející se ekonomiky - jako např. s krizí v Mexiku v letech 1994-1995. - Poznámky.

Morgane Bastardie, Hannah Fatton, Simon Ganem, Corentin Ponton

The expected benefits of the European recovery plans introduced in the wake of the COVID-19 pandemic [elektronický zdroj]

Očekávané přínosy Evropského plánu obnovy představeného po pandemii nemoci covid-19

Tresor-economics, No. 324 (2023), p. 1-8

Členské státy EU se po pandemii nemoci covid-19 dohodly na společném plánu obnovy svých ekonomik. Evropský plán obnovy, založený na společném dluhu, by měl posílit sbližování životní úrovně mezi členskými státy, podpořit inovace, výrobní potenciál a snížit strukturální nezaměstnanost. Zároveň by měl pomoci v přechodu na zelenou a digitální ekonomiku. Autoři v příspěvku nejprve představují přínosy plánu a jeho cíle, následně mj. upozorňují na to, že by bývalo vhodnější plány více koordinovat, aby došlo ke snížení vnější nerovnováhy (zvolit vhodná opatření na straně nabídky či poptávky tak, aby došlo ke snížení deficitu či přebytku běžného účtu platební bilance). - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/tags/Tresor-Economics>

Matthew Greenwood-Nimmo, Viet Hoang Nguyen, Yongcheol Shin

What is mine is yours : sovereign risk transmission during the European debt crisis

Co je mé, je i tvé : přenos úvěrového rizika státu během evropské dluhové krize

Journal of financial stability, Vol. 2023, No. 65 (April), 16 p.

Autoři v článku předkládají model, který charakterizuje šíření úvěrového rizika státu (sovereign credit risk) měřeného swapy úvěrového selhání mezi evropskými zeměmi v době dluhové krize. Použita byla data ze 23 evropských zemí z časového období 2006-2015. Výhodou předložené metody je skutečnost, že umožňuje denní měření. - Poznámky.

Zdravotnictví

Jürgen Salz, Angela Maier

Rendite auf Rezept

Výnos na předpis

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 31, S. 14-22

Finanční investoři v Německu kupují kliniky, střediska lékařské péče i ordinace praktických lékařů. Touží po zisku, snižují náklady, hromadí vysoké dluhy a rádi předepisují lukrativní terapie. Přesto pomáhají německý zdravotní systém optimalizovat.

Životní prostředí

Kimberly A. Clausing and Catherine Wolfram

Carbon border adjustments, climate clubs, and subsidy races when climate policies vary

Přeshraniční uhlíkový vyrovnávací mechanismus, klimatické kluby a závody v dotacích za předpokladu rozdílných klimatických politik

The Journal of economic perspectives, Vol. 37, (2023) No. 3, p. 137-162

Změna klimatu je spojena s globálními dopady, klimatická politika ale bývá obvykle stanovena lokálně, na úrovni jednoho státu či uskupení několika států. Lokální opatření mohou vést ke dvěma nežádoucím situacím: ke konkurenční nevýhodě výrobců z určité země v situaci, kdy země zavedla lokální opatření zvyšující výrobcům náklady, či k omezeným přínosům klimatické politiky (přínosy jsou rozděleny mezi všechny země, bez ohledu na to, zda ony samy některá opatření zavedly). Autorky se v příspěvku zabývají klimatickou politikou podle její ambicióznosti (vysoká či nízká) a podle její formy (zda vytváří náklady výrobcům prostřednictvím daně, nebo náklady naopak snižuje prostřednictvím dotace). Dále analyzují dvě hlavní opatření (tzv. přeshraniční uhlíkový vyrovnávací mechanismus a klimatické kluby) z hlediska jejich vedlejších účinků (spillovers). Zároveň zmiňují, že vedle bezprostředního účinku opatření je vhodné se zabývat i souvisejícími okolnostmi (např. za jakých podmínek mohou obě opatření podnítit vznik globálního přístupu ke klimatické politice či za jakých podmínek vedou tato opatření ke vzniku obchodních sporů bez dalších benefitů). - Poznámky. -- K tématu "mezinárodní rozměry klimatických politik" více viz i další články (s. 87-110, 111-136 a 163-188).

Costas Mourselas, Harriet Agnew and David Sheppard

Former EU carbon credit bull predicts big price fall

Bývalý expert na uhlíkové kredity v EU předpovídá velký pokles jejich cen

Financial Times, Vol. 2023, No. 41380 (20.7.2023), p. 10

Cena emisních povolenek, které umožňují fungování znečišťujících provozů energetických společností, dosáhla v únoru r. 2023 sto eur za tunu oxidu uhličitého. Růst cen zapříčinilo zvýšené využívání uhlí poté, co Rusko snížilo vývoz plynu do Evropy v návaznosti na podporu, kterou vlády evropských států poskytly Ukrajině po ruské invazi. Odborník vyzdvihuje evropskou snahu o snižování uhlíkových emisí, která se také odráží v poklesu cen uhlí a plynu a ve zvýšeném využívání obnovitelných zdrojů energie v Evropě.

Noah's Ark, round two

Noemova archa, druhé kolo

The Economist, Vol. 448, No. 9360 (2023) p. 61

Příspěvek se z netradičního pohledu zabývá efektivitou záchrany živočišných druhů - jak by vypadala záchrana druhů na Noemově arše v situaci, kdy by bylo místo na arše omezené. Východiskem byla studie ekonoma M. Weitzmana z r. 1998 i nový článek E. Franka z University of Chicago a A. Sudarshana z University of Warwick. Oba autoři zjistili, že náhodná otrava supů v Indii způsobila dramatický nárůst úmrtnosti indických obyvatel (k této kauze viz i příspěvek na s. 73 v čísle). Do teoretických úvah, které druhy zachránit a v jakém počtu, pak vstupují různé faktory: jejich užitečnost pro lidstvo či jejich hodnota z hlediska biodiverzity. Tyto faktory jsou v článku blíže rozebrány, a to včetně některých ne zcela intuitivních návazných závěrů (např. že nejlepší cestou, jak ochránit biodiverzitu za předpokladu Noemovy archy s omezeným místem, by mohla být záchrana co nejvíce exemplářů od jednoho jediného druhu). Součástí příspěvku je i paralela s další teoretickou situací - záchranou textů z Alexandrijské knihovny.

Životní úroveň

Bert Losse

Der gespaltene Konsument

Rozpolcený spotřebitel

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 30, S. 36-37

Vzhledem k vysoké inflaci a klesajícím reálným mzdám občané Německa v mnoha oblastech drasticky snižují svou spotřebu. Zároveň roste poptávka po luxusu, cestování a službách. Jak je to možné? Článek nabízí psychogram německého spotřebitele.

Simona Měřinská

Kvalita života a zdraví Čechů

Statistika & my, Sv. 13, (2023) č. 6, s. 26-29

Přiblížení výsledků ze speciálního okruhu otázek v šetření Životní podmínky z r. 2022, který byl věnován tématům zdraví a životního stylu dospělých a kvalitě jejich života v ČR. Data ukazují stravovací návyky, míru volnočasové fyzické aktivity, BMI, fyzickou aktivitu vztahující se k práci, četnost konzumace alkoholu a kouření, péči o vlastní zdraví a finanční zátěž spojenou se zdravotní péčí a úhradou léků. Prostřednictvím řady otázek byla také zjišťována kvalita života a spokojenost s aktuální životní situací; novým tématem bylo tzv. dobrovolnictví. -- Viz i další příspěvky tematické přílohy Zaměřeno na domácnosti (trendy ve vývoji českých domácností, kvalita bydlení, příjmy) na s. 17-31.

Ostatní

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 67, (2023) č. 34

Věřitelé se dočkají štítu před mečem podnikatelů - zákon o preventivní restrukturalizaci (s. 6); Dějiny vzniku kapitalismu. 14. díl: Merkantilistický stát (s. 8-9); Čínský trh s bydlením padá do hlubší krize (s. 10-11); Konec zlevňování bytů. Předchozí snížení cen si Češi zaplatí: na pokles poptávky zareagovali developeři snížením výstavby. Nedostatek bytů se postará o nový růst cen - téma čísla (s. 12-21); Když geniální nápad nestačí aneb Spory o vynálezy se táhnou napříč dějinami (s. 32-35); Čína ztrácí přitažlivost pro zahraniční akciové investory: investory odrazuje nečekaně pomalé oživení čínské ekonomiky z pandemie i zhoršující se vztahy země se Západem (s. 38-39); O zapomenuté nemovitosti se lze přihlásit jen do konce roku (s. 40-41); Nejoblíbenější dovolenkové destinace (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 67, (2023) č. 35**

Evergrande předložila plán, jak snížit obří dluh (s. 8-9); Z průmyslového brownfieldu noclehárna Prahy: Kladno se snaží zbavit zchátralé průmyslové minulosti, zastavit své vyklidňování a změnit se v místo, kde budou chtít lidé žít - téma čísla (s. 10-19); Čtvrtinu českých domácností ohrožuje chudoba - nebo už do ní spadly - rozhovor se sociologem a členem NERV D. Prokopem (s. 20-25); Chudším vrstvám Čechů rostou nesplácené krátkodobé dluhy (s. 26-29); Prohibice ani represe nefungují. Boj s drogami svět prohrál - rozhovor s odborníkem na drogovou problematiku J. Vobořilem (s. 30-33); Vznik republiky dal českým podnikatelům jedinečnou šanci na rozjezd vlastního byznysu - seriál České podnikání (s. 34-37); Umělá inteligence: inspirovaný tvůrce, nebo zloděj umění? (s. 40-41).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 67, (2023) č. 36**

Česko v pasti rozpočtového populismu - komentář P. Musila z NRR (s. 6); Dějiny vzniku kapitalismu. 15. díl: Vliv otroctví na byznys (s. 8-9); Jak se ochladit? Města hledají ochranu před vlnami veder - téma čísla (s. 12-19); Vlastní bydlení nemá být levné. Lidé si ho musí zasloužit - rozhovor s šéfem Hypoteční banky M. Vaškem o útlumu hypotečního trhu, mimořádných splátkách hypoték a hypotečních sazbách (s. 20-25); Smysl má jen celoevropské zdanění vína. Samostatné české nás poškodí - rozhovor s prezidentem Svazu vinařů M. Chladem (s. 30-33); Ve světě roste tlak na zdanění jednoho procenta nejbohatších lidí (s. 36-38); Individuální investice si klesí cestu do penzijního systému - dlouhodobý investiční produkt (s. 42-43).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 67, (2023) č. 37**

Globální a evropské reformy korporátní daně (s. 6-7); Německá vláda tlačí úlevy firmám - balíček daňových úlev (s. 9); Evropa chtěla elektromobily, teď jen bezradně přihlíží jejich invazi: evropský automobilový průmysl se potýká s náparem čínských výrobců, slevami americké Tesly a slabou poptávkou - téma čísla (s. 10-17); Školství potřebuje změnu. Brání jí roztržičnost a někdy i ředitelé škol - rozhovor s expertkou na vzdělávání S. Pýchovou (s. 20-25); Čínská nemovitostní bublina praská. Může zasáhnout celý svět (s. 26-29); 1968: Poslední možnost českých komunistů, jak dohnat západ - seriál Česko versus Evropa: na cestě k reformě (s. 32-35); Kdy mezery v zákoně otevírají nové trhy a obchodní příležitosti (s. 42-44); Evropa v plamenech - infografika (s. 50).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2023, č. 33-34**

Hra o čas: čtyři dny práce, tři dny volna? Stále více zemí zkouší, co by zkrácení pracovní doby přineslo jejich firmám. Podstata však zůstává stejná - čas jsou a budou dál peníze - téma čísla (s. 12-16); Líní Češi? Spíš levní a málo vzdělaní (s. 18-22); Válka na Ukrajině: je třeba odolat neprozíravým řešením: nezkolabuje-li západní podpora, je nepravděpodobné, že Rusko zvítězí. Nemá totiž nic, co by mohlo nabídnout (s. 30-31); Zůstane inflace hlavním tématem Fedu? (s. 32-34); Češi dluží méně, než vydělávají: zadlužení českých domácností neustále roste. K poslednímu červnu 2023 činilo podle ČNB 2,275 bilionu korun, tedy o 108 miliard více než před rokem (s. 36-37); Vraťme se do 21. století: je nutné připravit a přijmout nový exekuční řád, který znovu nastaví a vyváží práva a povinnosti všech zúčastněných stran, říká šéf exekutorů Jan Mlynářčík (s. 38-39); Západ si musí přiznat pokrytectví: mnohé země považují USA a evropské mocnosti za sobecké, samolibé a neupřímné - ve spolupráci s Financial Times (s. 40-41); Rusko nouzově zastavilo pád rublu. Na jak dlouho? - seriál Kované investice (s. 44-45); Čínské automobilky plánují zemětřesení na evropském trhu - ve spolupráci s Financial Times (s. 48-53); Skryté hrozby konsolidačního balíčku (s. 66).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2023, č. 35**

Velké závody ve zbrojení: loňské obranné výdaje ve světě dosáhly rekordu, v dalších letech zřejmě ještě porostou - téma čísla o výdajích na zbrojení (s. 12-22); Svůdná polská Beruška: Češi stále více nakupují v cizině (s. 24-26); Elektrifikace: spása, nebo sebevražda?: čím nahradit fosilní paliva, když věříme tomu, že je nemáme spalovat? - třetí díl seriálu Jaké odpovědi nám Brusel dluží (s. 30-31); Akcie výrobců zbraní už mohou mít to nejlepší za sebou - seriál Kované investice (s. 32-33); Nový geopolitický řád: USA a Čína jsou na kordy, proto řada "prostředních mocností" cítí příležitost k prosazení vlastních zájmů -

ve spolupráci s Financial Times (s. 34-39); Ploty, záchody, umyvadla a zbytečné emoce: návrh nové hygienické vyhlášky umožňuje školám pružněji reagovat na měnící se potřeby pro výuku (s. 58-59); Není nebanka jako nebanka (s. 66).

Hospodářské noviny

Sv. 67, (2023) č. 154 (11.8.2023)

Bankám poklesly zisky, stát vybere na "speciální" dani méně (s. 2); Čistý zisk ČEZ meziročně klesl o třetinu (s. 2); Státní pokladnu nejvíce provětrala vydra a kormorán. Česko zaplatí za zvířecí řádění přes sto milionů - odškodnění (s. 7); Žít bez bank s fintech aplikacemi? Porovnali jsme, co umí ty nejoblíbenější (s. 8-9); Ceny jdou dolů. I proto, že se Češi vydali na nákupy do zahraničí - komentář (s. 14); Zadluženost je rekordní. Dnešní modely financování jsou ohroženy - komentář ke globálnímu dluhu (s. 14).

Hospodářské noviny

Sv. 67, (2023) č. 155 (14.8.2023)

Hypoteční trh se v červenci propadl takřka o pětinu (s. 2); Odvody pro OSVČ by se měly zvýšit, logiku změn DPH nechápu, říká Skořepa - rozhovor s ekonomem M. Skořepou z České spořitelny o vládním úsporném balíčku (s. 4-5); Klienti se čím dál častěji snaží chránit majetek, zájem o svěřenské fondy roste - rozhovor s advokátem J. Hollmannem (s. 12-13); Zisk bank drží blízko rekordu neuvěřitelně spolehliví dlužníci - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny

Sv. 67, (2023) č. 159 (18.8.2023)

Déle šetří na bydlení jen Slováci. Ceny dál porostou, podle českých analytiků až na dvojnásobek – dostupnost vlastního bydlení (s. 3); Stát je nepřítel. Do čela Argentiny míří anarchokapitalista Javier Milei (s. 4); Málo Čechů v Bruselu? Moc se shazujeme a nevěříme si, říká náměstek Lipavského – rozhovor s E. Huliciusem (s. 6); Porostou ceny bytů ročně o pětinu? 14 expertů odpovídá, co lze očekávat na realitním trhu (s. 12-13); Ekonomický úpadek Česka je v mezinárodním kontextu alarmující – komentář (s. 15); ČNB čeká dlouhá cesta z dluhové propasti. Budou lidé držet „její papírky“? – ztráta centrální banky (s. 24).

Hospodářské noviny

Sv. 67, (2023) č. 162 (23.8.2023)

Nejčastější dávky se digitalizují, úřadů práce bude méně a změní se (s. 1); Vláda mírně ustoupila firmám a odborům jen u práce na dohodu – vyjednávání o konsolidačním balíčku (s. 4); Změna daní, oddlužení či dům za euro. Jak mohou periferie Česka bohatnout (s. 8); Západní automobilky čím dál více válčují na čínském trhu domácí konkurence (s. 12); Peníze zdražují. Dluhopisy vynáší nejvíce od roku 2008 (s. 13); Konsolidovat rozpočet musíme. Ale pozor, ne příliš rychle – komentář (s. 15); Mimořádná daň by měla skončit, ale může být cestou k západní daňové soustavě? – komentář (s. 15).

Hospodářské noviny

Sv. 67, (2023) č. 163 (24.8.2023)

Stát posiluje kontrolu nad plynem, od RWE kupuje zásobníky (s. 2); Už žádný Growing Way? Ministerstvo financí zpřísní regulaci alternativních fondů (s. 3); Drsná redukce. Vláda si od EU půjčí o 120 miliard méně - půjčka na investice do Národního plánu obnovy (s. 4); Čínský jüan se neukázal jako špatná investice. Ale bylo lepší z této měny odejít - rozhovor s J. Kubíčkem, členem bankovní rady ČNB, o devizových rezervách, umazání ztráty a nákupu zlata (s. 6-7); Setkání centrálních bankéřů letos rozhodně nudné nebude - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny

Sv. 67, (2023) č. 165 (28.8.2023)

Atraktivnější zaměstnanecké akcie chystá vláda i Havlíček (s. 4); Agentuře Fitch se nelíbí vývoj českých veřejných financí – úvěrový rating (s. 4); Čína se dostala do hlubokých problémů. Kam kráčí a jak to dopadne na světové hospodářství? (s. 6); Tečka za érou home officu. Uniklá nahrávka ukázala, proč už i šéf Zoomu žene své lidi zpět do kanceláří (s. 12); Platby v hotovosti výběru daní neprospívají. Dva návrhy EU ano – komentář k plánu na zavedení okamžitých eurových plateb a nastavení standardu elektronické fakturace (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 166 (29.8.2023)**

Windfall tax a odvody přinesou 65 miliard, odhaduje Stanjura (s. 4) a související komentář na s. 14; Vláda už má jasno v nových pravidlech pro dohodáře. Většinu hodlá dotlačit ke klasickým smlouvám (s. 5); Změna v částečných úvazcích: firmy ušetřily stovky milionů – úlevy pro zaměstnavatele (s. 5); Podnikatelé opět bojují proti odevzdávání dat, která stát už má. Vláda chystá třetí antibyrokratický balíček (s. 6); Proč se nestaví víc bytů? Zeptali jsme se expertů, co je příčinou drahého bydlení (s. 10); Česko si zadělává na kulturu dluhu. Přístup státu škodí ekonomice – insolvence (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 167 (30.8.2023)**

Inflace půjde příští rok pod tři procenta. Jaká jsou rizika, která to můžou zvrátit? (s. 1) a související anketa na s. 10; Německá vláda v barokních kulisách řeší, jak z ekonomické mizérie (s. 9); Vyšší daně pro hazard? Chybí data o hráčích i černém trhu, varují odborníci (s. 11); Vláda slíbila zákon o sociálním podnikání, ale nehlásí se k němu (s. 14); EU ladí fiskální pravidla. Snad vlády přinutí k rozpočtové odpovědnosti (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 168 (31.8.2023)**

Lex ČEZ II: tři varianty pro zákon, který rýsuje budoucnost české energetiky (s. 3); Dotace proškrtám, v řetězcích chci nižší ceny i více českých potravin - rozhovor s ministrem zemědělství M. Výborným (s. 4-5); V boji proti zbytečnému papírování budou klíčové změny v zákoníku práce, říká ministr Šalomoun - antibyrokratický balíček (s. 6); Veďte si deníček a zaplaťte daň z výher nad 50 tisíc, žádá vláda po hráčích. Chce tak vybrat miliardu - daně a hazard (s. 8); Goldmani odhadují dopad problémů Číny na trhy (s. 13); Centrální banky možná nechají vysoké úrokové sazby déle - komentář (s. 13); Koalici jde především o přežití. Úspory nechce ani opozice - komentář ke konsolidaci rozpočtu (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 170 (4.9.2023)**

Lex Babiš splnil účel, šéfa ANO utahal a donutil k prodeji Mafry. Zákon má ale do budoucna velkou mezeru - zpřísnění zákona o střetu zájmů (s. 3); Stanjura navrhuje osekát částku na dotované energie. Za elektřinu si tak připlatí domácnosti i průmysl (s. 4); Má u koalice šanci projít schodek 252 miliard korun? - návrh státního rozpočtu na r. 2024 (s. 4); Nejistota u zaměstnaneckých benefitů. Konec daňové výjimky může podniky tlačit ke zvyšování mezd (s. 6); Nasměrovat Česko k prosperitě je úkol na desetiletí. I pro opozici (s. 14); Plán pro Česko: doprava, jádro, lithium, čipy a technologie - projev P. Fialy k budoucnosti ČR (s. 15).

Hrot**Sv. 4, (2023), č. 33-34**

Jak se fouká do píšťaly: na vašem pracovišti již od 1. srpna! Whistleblower je hrdinou i zrádcem najednou, jde o jeho loajalitu - téma čísla (s. 6-11); Luxus do zásuvky: vývojáři vymýšlejí, jak zvýšit dostupnost elektromobilů pro co největší okruh zájemců. Na druhou stranu vznikají také modely, které si mohou dovolit jen ti bohatí, nebo dokonce ti nejbohatší (s. 26-30); Záchrana kin v pravou chvíli: dva blockbustery nakoply kinosály v Česku i ve světě. Kina nebyla tak plná už hodně dlouho (s. 32-33); Schodek nedaleko vládního cíle a příští rok nízká inflace: pokud ČNB dodrží sliby, na začátku příštího roku bychom se mohli dožít "okénka", kdy zase po letech budou mírně kladné reálné úrokové sazby - makropohled M. Zámečnicka (s. 38-39); Když fintech slouží autokratům (s. 40-41); Hoří, má Evropa (s. 44-46); Jen ať Saúdi lijí ropné dolary do sportu - ve spolupráci s The Economist (s. 48-49); Jak zachránit knihy: vydávání knih podléhá ekonomickým zákonitostem, z velké části však nejde o podnikání za účelem dosažení zisku, ale spíš o dobročinnost (s. 52-53).

Hrot**Sv. 4, (2023), č. 35**

Z Prahy na ukrajinské nebe: mezi drony, které pomáhají ukrajinské armádě bránit se ruské agresi, jsou také bezpilotní prostředky Primoco z pražského Radotína - téma čísla (s. 6-11); Cihly na jedné hromadě: BRICS je velmi různorodá parta s často protichůdnými zájmy. Proč o vstup do ní stojí tolik dalších států? - komentář (s. 17); Dětská skupina není školka: novela zákona měla zvýšit dostupnost předškolní péče o mladší děti, podle kritiků ale dramaticky sníží její kvalitu (s. 28); Experiment pokračuje: co se

stane, když vláda zruší povinnou spoluúčasť zaměstnanců na stravování? (s. 32); Co stála Ameriku Obama největší chyba v Sýrii - ve spolupráci s The Economist (s. 40-42); Proč se znovu a znovu mýlíme: největší sociologický průzkum světa tvrdí, že západní hodnoty nevyhrávají. Nebo možná ano - záleží na tom, jak data čtete (s. 44-46).

Hrot

Sv. 4, (2023), č. 36

Proč Česko roste tak pomalu: jsme stabilní, úspěšní i celkem bohatí. Problém je, že nejsme tak úspěšní a bohatí, jak bychom si představovali - téma čísla o tom, proč už nikdy nedoženeme Německo (s. 6-9); Je Německo opět nemocným mužem Evropy? - ve spolupráci s The Economist (s. 10-11); DPH na noviny i časopisy nakonec bude dvanáct procent (s. 15); Těžký život ministra Stanjury - komentář ke konsolidačnímu balíčku (s. 16); Tak kde jsou ti neplatiči? Zdražení úvěrů na bydlení komplikuje dlužníkům život. Splátky rostou o tisíce měsíčně (s. 24-27); Děti zamotané v síti: Evropská unie významně zreguluje sociální síť. Zvláštní ochranu dostanou děti (s. 28-29); Ruský stát už zkolaboval: proti Putinovu režimu jde jít pouze silou, jen tak vznikne nová politická třída, říká v rozhovoru exilový odbojový vůdce Denis Sokolov (s. 34-36); Jak umělá inteligence ovlivní příští volby: dezinformace se budou šířit ještě snáz než dosud, ale ve výsledku na tom záleží méně, než si myslíte - ve spolupráci s The Economist (s. 38-39).

Účetnictví

Sv. 2023, č. 8

Srážková daň v účetnictví (s. 2-10); Oceňování dlouhodobých hmotných a nehmotných aktiv ke dni sestavení účetní závěrky - porovnání IFRS versus české účetní předpisy (s. 11-19); Rozhodnutí o závazném posouzení (s. 29-31); Daňová zamyšlení - konsolidační balíček, daň z příjmů, DPH, fotovoltaické elektrárny, silniční daň, e-tiskopis (s. 32-38); Koordinační výbor k daňovému uplatnění on-line podvodů (s. 39-45); Spřízněné strany pohledem právních a auditorských předpisů (s. 46-50).

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Přehled nových knih

Přehled nových knih

Daně.....	49
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	50
Právo.....	51
Ostatní.....	52

Daně

30222

International Bureau of Fiscal Documentation

European tax handbook 2023**Evropská daňová příručka 2023**

Amsterdam : International Bureau of Fiscal Documentation, ©2023, 1436 stran : tabulky, schémata
Referenční příručka věnovaná základům daňových systémů evropských zemí a výběru nejdůležitějších daňových aspektů každé jurisdikce. Popis je založen na informacích o 49 evropských státech a jurisdikcích dostupných na počátku roku 2023. První kapitola je věnována zdanění v Evropské unii - základní charakteristice daní a výši sazeb. Je doplněna textem několika směrnic EU (č. 2009/133/ES - směrnice o fúzích, č. 2011/96/EU - o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států a její doplňky a č. 2003/49/ES - o společném systému zdanění úroků a licenčních poplatků). Další kapitoly přinášejí podrobnější informace o zdanění právnických a fyzických osob, kapitálových příjmů, o DPH a o daních vybíraných srážkou z dividend, úroků a licenčních poplatků i o mezinárodních aspektech, oblasti správy daní a zamezení vyhýbání se daňové povinnosti v jednotlivých zemích Evropy (abecedně uspořádaných). - 34th annual edition - ISBN: 978-90-8722-821-7 (brožováno)

30163

IBFD

Global corporate tax handbook 2023**Světový průvodce zdaněním právnických osob 2023**

Amsterdam : International Bureau of Fiscal Documentation, ©2023, 1938 stran : tabulky
Referenční příručka přináší přehled daňových systémů 101 vybraných zemí světa se zaměřením na korporální daně. Jednotlivé kapitoly přinášejí nejaktuálnější informace o zdanění příjmů právnických osob a kapitálu i o mezinárodních aspektech a dvojím zdanění v jednotlivých abecedně uspořádaných zemích. Údaje jsou aktualizovány k počátku roku 2023. Publikace obsahuje také zvláštní kapitolu o dané problematice v EU doplněnou o texty vybraných daňových směrnic. - 2023 edition - Viz také Global individual tax handbook 2023 (sign.30164). - ISBN: 978-90-8722-824-8 (brožováno)

30164

IBFD

Global individual tax handbook 2023**Světový průvodce zdanění fyzických osob 2023**

Amsterdam : International Bureau of Fiscal Documentation, ©2023, 1196 stran : tabulky
Přehledová publikace popisující daňové systémy 101 vybraných zemí světa se zaměřením na zdanění jednotlivců. Jednotlivé kapitoly přinášejí nejaktuálnější informace (aktualizované k počátku r. 2023) o zdanění příjmů fyzických osob, o příspěvcích na sociální zabezpečení, o dani dědické a darovací, o dani nemovitostní i o mezinárodních aspektech a dvojím zdanění v jednotlivých zemích. Uvádějí sazby daní, zabývají se problematikou odpočtů, zápočtu daně a stručně také správou zmiňovaných daní. Publikace obsahuje také zvláštní kapitolu o sazbách daní vybíraných srážkou z úroků z úspor v jednotlivých zemích. - 2023 edition - Přílohy. - ISBN: 978-90-8722-827-9 (brožováno)

30225

Pavel Prudký, Milan Lošťák

Hmotný a nehmotný majetek v praxi : komentář, příklady, výklad změn

Olomouc : ANAG, 2023, 359 stran

Praktická publikace řeší právní a ekonomické firemní úkony v souvislosti s hmotným a nehmotným majetkem. Obsahuje ustanovení zák. č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů a názory, výklady i příklady řešení nejrůznějších situací (právní stav předpisů je květen 2023). Jednotlivé kapitoly rozebírají druhy hmotného a nehmotného majetku, jeho pořízení, evidenci, vstupní cenu, technické zhodnocení, zásady odpisování, nositele odpisů, způsoby a postupy odpisování, likvidaci majetku, pořízení hmotného majetku formou finančního leasingu a péči o majetek. - 19. aktualizované vydání - ISBN: 978-80-7554-393-6 (brožováno)

OECD

OECD transfer pricing guidelines for multinational enterprises and tax administrations : January 2022 [elektronický zdroj]**Směrnice OECD o převodních cenách pro nadnárodní podniky a daňové správy : leden 2022**

Paris : Organisation for Economic Co-operation and Development, 2022, 655 stran : tabulky

Shrnutí a přepracování předchozích zpráv Výboru pro fiskální záležitosti OECD týkajících se převodních cen a další daňové problematiky s ohledem na nadnárodní podniky (zejména Převodní ceny a nadnárodní podniky z roku 1979) s aktualizacemi k lednu 2022. "Arm's length principle" (princip ocenění dle tržních podmínek); tradiční transakční i další metody; řešení a vyhýbání se sporům; dokumentace; zvláštní opatření u nehmotného vlastnictví a pro služby uvnitř skupiny; cost contribution arrangements (CCAs) - ujednání o rozvržení nákladů. Vydání 2022 zahrnuje revidované pokyny k uplatňování metody transakčního zisku a pokyny pro daňové správy k uplatňování přístupu k obtížně ocenitelnému nehmotnému majetku schválené v roce 2018, jakož i nové pokyny k převodním cenám finančních transakcí schválené v roce 2020. V neposlední řadě byly provedeny konzistentní změny v ostatních pokynech OECD k převodním cenám. Pokyny OECD k převodním cenám byly v původní verzi schváleny Radou OECD v roce 1995. - 2022 edition - Poznámky -- Přílohy -- Slovníček.

Plný text dostupný z: https://read.oecd-ilibrary.org/taxation/oecd-transfer-pricing-guidelines-for-multinational-enterprises-and-tax-administrations-2022_0e655865-en#page1

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

OECD

Czech Republic : OECD economic surveys 2023 [elektronický dokument]**Česká republika : hospodářské přehledy OECD 2023**

Paris : Organisation for Economic Co-operation and Development, March 2023, 114 stran : tabulky, grafy, rámečky

Přelévání ruské války proti Ukrajině zmařilo postpandemické oživení České republiky a dále narušilo impozantní dohánění průměrných příjmů zemí OECD v předchozích dvou desetiletích. Inflace je vysoká a k obnovení cenové stability je zapotřebí přísná makroekonomická politika. Fiskální tlaky se zvýšily. K udržení fiskální udržitelnosti by mohla přispět reforma důchodů a daní. Český trh práce zůstává silný. Míra nezaměstnanosti je nízká a míra zaměstnanosti a jistota zaměstnání jsou vysoké. Velkou překážkou růstu je však závažný nedostatek pracovních sil a kvalifikovaných pracovníků. V tomto ohledu může pomoci zapojení více matek do práce a zvýšení účasti starších pracovníků na trhu práce. Spravedlivější poskytování vzdělání a dovedností, účinné celoživotní vzdělávání a přilákání a udržení kvalifikované zahraniční pracovní síly by zmírnilo nedostatek kvalifikovaných pracovníků a podpořilo růst. České hospodářství je i nadále vysoce energeticky náročné, stále je do značné míry závislé na uhlí a vykazuje vysoké emise skleníkových plynů. Ke změně skladby zdrojů energie a ke zlepšení energetické účinnosti jsou zapotřebí velké investice. Ambicióznější environmentální politika a lepší investiční prostředí by mohly přispět k udržitelnějšímu růstu. - Poznámky, přílohy. - ISBN: 978-92-64-40809-8

Plný text dostupný z: https://read.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-economic-surveys-czech-republic-2023_e392e937-en#page1

30227

Jan Stejskal, Beáta Mikušová Meričková, Ondřej Kuba, Nikoleta Jakuš Muthová

Veřejná ekonomie

Praha : Wolters Kluwer, 2023, 248 stran : ilustrace ;

Publikace poskytuje informace sumarizující dosavadní teoretické poznatky v oblasti veřejné ekonomie, zabývá se základními otázkami z oblasti veřejných financí a nabízí pohled na roli státu v ekonomice. Výklad je kombinací teoretického vnímání problému s jeho reálnou podobou v praxi. Jednotlivé kapitoly publikace jsou rozčleněny do těchto částí: Soukromá a kolektivní činnost; Existence veřejného sektoru ve smíšené ekonomice a jeho rozsah; Úloha státu v ekonomice v historických souvislostech; Alokační, redistribuční a stabilizační funkce státu; Teorie veřejné volby a teorie vládnutí; Efektivnost veřejného sektoru; Hodnocení veřejných výdajových programů. - Vydání první - ISBN: 978-80-7676-680-8

Právo

30221

Martin Janků

Evropské obchodní právo

V Praze : C.H. Beck, 2023, xxiv, 332 stran

Výklad evropského obchodního práva v kontextu fungování EU. Úvodní kapitoly se zabývají charakteristikou systému pramenů evropského unijního práva a právní ochrany EU (činnost unijních soudů). Následující kapitoly se zabývají mechanismy unijního práva a jeho dopadů na obchodněprávní vztahy ve třech oblastech. První se týká podmínek pro uzavírání obchodních transakcí mezi obchodníky z členských zemí. To znamená fungování jednotného vnitřního trhu, hospodářské soutěže mezi podniky i poskytování státních podpor a pravidel na ochranu práv duševního vlastnictví. Druhá oblast obchodních vztahů se zabývá závazky mezi členskými státy EU a třetími zeměmi či mezinárodními organizacemi. Poslední je oblast obchodních vztahů mezi EU a jejími členskými státy, zaměřená na harmonizaci právních řádů v oblasti obchodního práva, především ochrany spotřebitele a unijního práva obchodních společností. Text vychází ze stavu práva EU k 1.2.2023. - Vydání první - ISBN: 978-80-7400-923-5

30162

general editor J William Rowley, editor Benjamin Siino

Challenging and enforcing arbitration awards guide

Průvodce napadáním a vymáháním rozhodčích nálezů

London : Law Business Research, ©2023, xvi, 959 stran

Vymáhání nálezů bývalo v mezinárodní arbitráži bezvýznamné. Většina poražených stran prostě zaplatila. Dnes už tomu tak není. Čas strávený záležitostmi po vydání rozhodčího nálezu se značně prodloužil a napadení rozhodčích nálezů se stalo normou. Autoři průvodce se touto novou realitou zabývají. Nabízí praktické know-how jak o napadání tak vymáhání rozhodčích nálezů. Část I. poskytuje úplný tematický přehled, zatímco část II. se zabývá specifiky podle jednotlivých zemí a pokrývá 29 jurisdikcí. - Third edition - Poznámky, přílohy. - ISBN: 978-1-80449-248-2 (vázáno)

30223

Kristina Ramešová

Právní regulace kybernetické bezpečnosti a její meze

V Praze : C.H. Beck, 2023, xvi, 249 stran

Analýza právní regulace kyberprostoru, bezpečnosti informací a kybernetické bezpečnosti v širších teoretických i praktických souvislostech ve snaze objasnit úlohu státu a limity veřejné moci při zajištění kybernetické bezpečnosti jak z pohledu občanů ČR, tak z hlediska mezinárodního společenství suverénních států. První část publikace nabízí pohled do problematiky globálních informačních sítí a proměn souvisejících s digitální revolucí a globalizací. Druhá část se zabývá úlohou veřejné moci na zajištění informační bezpečnosti v kyberprostoru. Poslední část publikace se věnuje českému zákonu o kybernetické bezpečnosti. - Vydání první - ISBN: 978-80-7400-931-0

30226

Jitka Jelínková, Miloš Tuháček

Zákon o svobodném přístupu k informacím

Praha : Wolters Kluwer, 2023, xv, 357 stran

Prakticky zaměřený komentář zák. č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění po novele provedené zákonem č. 241/2022 Sb. Komentář je doplněn příklady z praxe a odkazy na judikaturu. Právní stav publikace je k 1.5.2023. - 3. vydání - Vzory. - ISBN: 978-80-7676-695-2 (brožováno)

Úplné znění zákonů (ÚZ)

30140/1544

Nový stavební zákon : redakční uzávěrka 19.6.2023

30140/1543

Stavební předpisy : redakční uzávěrka 19.6.2023

30140/1545

Technické podmínky provozu na pozemních komunikacích. Pohonné hmoty : redakční uzávěrka 26.6.2023

Ostatní

30224

David J. Hand ; přeložil David Vichnar

Temná data : proč záleží na tom, co nevíme

Praha : Academia, 2023, 272 stran : ilustrace

V éře velkých dat je snadné podlehnout dojmům, že jsou dostupné všechny informace, které jsou potřeba. Znamá data nejsou nikdy úplná. Datový expert D. Hand je průvodcem po světě dat, která jsou skrytá. Vysvětluje, jak temná data vznikají a jaké mohou způsobit potíže. Na základě zkoumání celé řady skutečných případů, od zkázy raketoplánu Challenger, přes podvody, krádeže identity, pojišťovací podvody až po složité finanční machinace, podává autor v knize praktickou taxonomii různých druhů temných dat a situací, v nichž vznikají. Více z obsahu: objevování temných dat, jejich kvalita, nezáměrně temná data, strategicky temná data, záměrně temná data, nakládání s temnými daty i jak z nich mít užitek a klasifikace temných dat. - Vydání první - Přeloženo z anglického originálu Dark data. - ISBN: 978-80-200-3396-3

Odbor Provoz ICT Oddělení Informační podpora a knihovna

Výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00

13:00 - 15:00

Čtvrtek:

9:00 - 12:00

Z toho pro veřejnost:

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

tel.:

257042588

e-mail:

knihovna@mfcz.cz

Informace pro veřejnost:

<http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/zakladni-informace>

Intranet:

<http://knihovna.mfcz.cz/oknihovne.php>

International VAT monitor Finanz-Rundschau Der Betrieb Bulletin for international taxation Bankovnictví The Economist Finansy Soudní rozhledy
daňová a hospodářská kartotéka Monatsbericht des BMF Hospodářské noviny Poradce veřejné správy Daně a právo v praxi EKO Politická ekonomie pa
Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik Clo-douane European taxation Euro The Financial regulator Ekonomická revue Prague economic pa
WirtschaftsWoche Umsatzsteuer-Rundschau Daňový expert Kapitál Praktický poradce v daňových otázkách Deutsche Bundesbank - Monatsbericht Obo
Wirtschaft und Statistik Voprosy ekonomiki Geldpolitik & Wirtschaft Ekonom Financial Times Právnický CEE Quarterly Pojistné rozpr
Auszüge aus Presseartikeln Nationaler pojištění Bundesgesetzblatt Statistiken - Daten & Analysen Ekonomické rozhledy Handelsblatt Biate
The International economy Acta Oeconomica Pragensia Finance a úvěr FinanzArchiv Conjoncture Financní, daňový a účetní bulletin Obo
Právnický Rundschau Právnický rádce Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále Journal of financial crime Finanzmarktstabilitätsbericht Journal of mone